

Rapport

**VIDENS- OG
FORSKNINGSCENTER**
FOR MULTISYGDOM
OG KRONISK SYGDOM

Forekomst af multisygdom i den voksne danske befolkning i 2015

En registerbaseret undersøgelse

**Anne Frølich, Guillermina Eslava, Nikolaj Normann Holm, Sanne Lykke
Lundstrøm, Anders Stockmarr**

Titel: Forekomst af multisygdom i den voksne danske befolkning i 2015 – En registerbaseret undersøgelse

Copyright: ©2024 Videns- og forskningscenter for multisygdom og kronisk sygdom
Alle rettigheder forbeholdes
ISBN 978-87-973129-3-3

Forfattere: Anne Frølich, klinisk professor, Videns- og forskningscenter for multisygdom og kronisk sygdom, NSR Sygehus, Region Sjælland, Center for Almen Medicin, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet.
Guillermina Eslava, statistiker, Videns- og forskningscenter for multisygdom og kronisk sygdom, NSR Sygehus, Region Sjælland, DTU Compute, Danmarks Tekniske Universitet.
Nikolaj Normann Holm, PhD-studerende, DTU Compute, Danmarks Tekniske Universitet.
Sanne Lykke Lundstrøm, seniorforsker, Videns- og forskningscenter for multisygdom og kronisk sygdom, NSR Sygehus, Region Sjælland & Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital.
Anders Stockmarr, statistiker, lektor, DTU Compute, Danmarks Tekniske Universitet.

Udgiver: Region Sjælland
NSR Sygehuse
Videns- og forskningscenter for multisygdom og kronisk sygdom

Publikationen citeres således:

Frølich A; Eslava G; Holm NN; Lundstrøm SL; Stockmarr A: Forekomst af multisygdom i den voksne danske befolkning i 2015 – En registerbaseret undersøgelse, Videns- og forskningscenter for multisygdom og kronisk sygdom, NSR Sygehuse, Region Sjælland; 2024

Indholdsfortegnelse

Indhold

Resume.....	4
Introduktion	5
Data	5
Statistisk analyse.....	6
Resultater	7
Befolkningens størrelse.....	7
Sociodemografiske karakteristika for befolkningen	7
Forekomsten af personer uden kronisk sygdom i de fem regioner og nationalt	10
Personer med multisygdom i de fem regioner og nationalt	10
Sociodemografiske karakteristika for befolkningen med multisygdom	11
Kroniske sygdomme i befolkningen	13
Forbrug af sundhedsydelser	16
Nationale forbrug af sundhedsydelser	16
Regionale forbrug af sundhedsydelser.....	18
Læger og sygeplejersker nationalt og regionalt	23
Sammen drag af resultater	24
Videre forskning og implikationer	25
Anerkendelser	26
Referencer	27
A Appendiks.....	29

Resume

Denne rapport beskriver forekomsten af multisygdom og kroniske sygdomme for hver region, og nationalt den 1. januar 2015 i Danmark. Rapporten beskriver fire aspekter vedrørende multisygdom og kronisk sygdom: befolkningens demografiske karakteristika, forekomsten af multisygdom og kroniske sygdomme, forbrug af sundhedsydelser, og fordelingen af sundhedspersonale i de fem regioner og nationalt.

Demografiske Karakteristika: Undersøgelsen viser betydelige regionale forskelle. Region Hovedstaden havde den yngste befolkning samt den højeste procentdel af kvinder og højtuddannede. Modsat havde Region Sjælland den ældste og lavest uddannede befolkning, mens Region Nordjylland havde den højeste procentdel af mænd.

Forekomst af Multisygdom: Det nationale gennemsnit for forekomsten af multisygdom lå på 25,3%. Den regionale variation var betydelig med den laveste forekomst i Region Hovedstaden (21,9%) og den højeste i Region Syddanmark (28,2%), med Region Nordjylland (27,2%) og Region Sjælland (27%) lige efter.

Forbrug af Sundhedsydelser: Rapporten beskriver regionale variationer i forbruget af sundhedsydelser, som blandt andet var relateret til uddannelsesniveau. Dette støtter observationen af den omvendte sundhedslov, hvor lavere uddannelsesniveauer korrelerer med dårligere adgang til sundhedsressourcer, selvom behovet (forbruget) er større.

Sundhedspersonale: Der var en ulige distribution af sundhedspersonale, med flest læger og sygeplejersker per 1000 voksne i Region Hovedstaden og færrest i Region Sjælland og Nordjylland, hvilket afspejler regionale forskelle i tilgængeligheden af sundhedsydelser.

Implikationer: Fundene fra rapporten understreger behovet for målrettet politisk handling for at adressere de regionale forskelle i tilbud af sundhedsydelser og ressourcer. Der er også et presserende behov for at fokusere på forebyggelse og styrkelse af primærsektoren, især i de regioner med den høje forekomst af multisygdom. Yderligere forskning anbefales for at udforske de underliggende årsager til regionale forskelle og udvikle strategier, der kan tackle både nuværende og fremtidige udfordringer i sundhedsvæsenet i forhold til den nye demografi over de kommende årtier med stigende forekomst af multisygdom og kroniske sygdomme i den danske befolkning.

Introduktion

Den danske befolkning gennemgår løbende demografiske forandringer og andelen af ældre borgere stiger. Cirka 25% af befolkningen lider af multisygdom og prævalensen forventes at stige med 1,4% om året over de kommende 10 år. Multisygdom defineres ofte som to eller flere kroniske sygdomme hos den samme person. I denne rapport benyttes denne definition [1].

Stigningen i prævalensen af kroniske sygdomme skyldes dels en reel stigning i antallet af mennesker med kroniske sygdomme i en aldrende befolkning og dels forbedringer af diagnose- og behandlingsmuligheder. Aldring er den primære risikofaktor for multisygdom. Derudover rammes kvinder hyppigere, og en lav socioøkonomisk status udgør ligeledes en væsentlig risikofaktor. Individer med multisygdom karakteriseres ved nedsat sundhedsrelateret livskvalitet, reduceret fysisk formåen, øget forekomst af psykiske sygdomme, højere mortalitetsrate og et større forbrug af sundhedsydelser [2], [3]. Begrebet kompleks multisygdom anvendes til at beskrive tilstanden hos personer, der oplever både en høj sygdoms- og behandlerbyrde. Denne specifikke gruppe udgør samlet 5-15% af de multisyge og repræsenterer en væsentlig belastet sociodemografi, som kræver en særlig indsats fra sundhedsvæsenet [4], [5], [6], [7], [8], [9], [10], [11].

Der er i takt med ændringerne i sygdomsmønstre et øget behov for at revurdere organisering og planlægning af sundhedsvæsenets ydelser samt for at forbedre mulighederne for stærkere populations management-strategier.

Rapportens formål er at kortlægge forekomsten af multisygdom og kroniske sygdomme i den danske befolkning baseret på data fra 2015 for seksten kroniske sygdomme [12]. Rapporten beskriver sammenhængen mellem forekomsten af sygdommene, sociodemografiske faktorer, forbrug af sundhedsydelser og antallet af sundhedsprofessionelle i regionerne og nationalt.

Data

Studiepopulationen omfattede ialt 4.489.821 voksne personer på 18 år eller ældre med bopæl i Danmark den 1. januar 2015. Forbruget af sundhedsydelser er beregnet på baggrund af det årlige forbrug af ydelser, registreret i 2014 i de nationale registre.

Data for kroniske sygdomme, forbrug af sundhedsydelser og data for sociodemografi (køn, alder og uddannelsesniveau), blev indsamlet fra følgende registre: Landspatientregisteret [13], Lægemiddelstatistikregisteret [14], Sygesikringsregisteret [15], Uddannelsesregistret [16] og det psykiatriske Landspatientregister [17].

Alle data indhentet fra registre blev koblet på individniveau på baggrund af CPR-nummer [18]. Nationale registre indeholder ikke data for sygdomme diagnosticeret i primærsektoren. For at få diagnoser på alle personer med kronisk sygdom i både primær- og sekundærsektoren anvendtes diagnostiske algoritmer udviklet af Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed ved Glostrup Universitetshospital [19]. Kronisk sygdom definitionen er baseret på et tilbageblik på fem år for at identificere de kroniske sygdomme.

Uddannelsesniveauer blev grupperet i fire kategorier baseret på den højeste fuldførte uddannelseslængde: ingen (≤ 10 år), kort (11-14 år), mellem (14-17 år) og lang (≥ 17 år). For 2,7 %

af personerne fandtes ingen information om uddannelsesniveau. Disse personer blev inkluderet som en separat kategori, kaldet manglende information. For personer født i eller før 1920 findes ikke registreret uddannelsesniveau.

Data for antal ansatte læger og sygeplejersker i sundhedsvæsentet i 2015 blev indhentet fra Sundhedsdatastyrelsens publikation på hjemmesiden [20].

Statistisk analyse

Den statistiske analyse var baseret på Frølich et al.'s metoder der anvender to-trinsmodellen, som tidligere er beskrevet i [21]. I det følgende rapporteres resultaterne for hver region og nationalt.

Den statistiske analyse blev udført via 4 trin. I trin 1 beskrives populationen i forhold til køn, alder og uddannelsesniveau. I trin 2 beregnes forekomsten af de seksten kroniske sygdomme, som procentdelen af personer i befolkningen, der er diagnosticeret med disse sygdomme. Forekomsten af multisygdom blev ligeledes beregnet som procentdelen af personer i befolkningen, der er diagnosticeret med to eller flere af de seksten sygdomme. I trin 3 analyseres sammenhæng mellem forbruget af otte sundhedsydelser for personer med og uden multisygdom ved hjælp af Odds Ratioer (OR). Rå OR blev beregnet for at sammenligne forbruget af hver af de otte sundhedsydelser for personer med multisygdom, versus personer med ingen af de seksten kroniske sygdomme. Justerede OR blev beregnet ved at justere for køn, alder, kvadreret alder og uddannelsesniveau. I trin 4 estimeres forbruget af sundsydelser i forhold til antallet af sygdomme ved hjælp af en logistisk/log-normal totrinsmodel for de fem regioner. Nationale værdier blev beregnet som et vægtet gennemsnit af de regionale værdier, baseret på regionernes relative størrelse. To-trinsmodellen blev valgt på grund af den store andel af befolkningen, som ikke forbrugte indlæggelser og sengedage [22]. Det første trin i modellen betød af modelleringen af sandsynligheden for indlæggelse i den givne periode, baseret på de forklarende variable, antal af kroniske sygdomme fra 0 til 12, uddannelsesniveau (ingen, kort, mellemlang, lang og manglende data), region, alder, køn, samt forbrug af otte sundhedsydelser.

Det første trin i modellen er en logistisk regression givet ved ligning (1) nedenfor:

$$\text{logit}(p_i) = \alpha_0 + \sum_j \alpha_j x_{ij} + \sum_{j,k} \alpha_{jk} x_{ij} x_{ik}, i = 1, \dots, n, \quad (1)$$

hvor n er antallet af personer, $n = 4,489,821$, og hvor x 'erne udgør de forklarende variable. Første sum er over hovedeffekten af disse, medens den anden sum angiver mulige interaktioner mellem samt alle kvadratiske effekter af de forklarende variable, dog ikke antallet af kroniske sygdomme. Interaktionsdelen af den anden sum indeholder tre elementer, som er de parvise interaktioner mellem de tre variable alder, region og uddannelsesniveau. Disse interaktioner blev identificeret i den indledende analysefase ud fra empiriske observationer. Før analysen blev de otte sundhedsydelser skaleret til at have varians 1. Sættet af forklarende variable bidrog med i alt 49 parametre i modellen, inklusive konstantleddet α_0 .

Det andet trin i modellen er en lineær regression (ligning (2) nedenfor) på den naturlige logaritme til

responset y_i (antal indlæggelser eller sengedage), i det tilfælde at person nummer i rent faktisk var indlagt i perioden og derfor havde mindst én indlæggelse og mindst én sengedag:

$$\log(y_i) = \alpha_0 + \sum_j \alpha_j x_j + \sum_{j,k} \alpha_{jk} x_j x_k + \varepsilon_i, \quad i = 1, \dots, n_2, \quad (2)$$

hvor n_2 er antallet af personer med mindst én indlæggelse i perioden, $n_2 = 555,205$, og hvor leddet ε_i udgør individuel variation. De systematiske parametre i modellen (2) har samme betydning og omfang som i modellen (1) (49 parametre), men benyttes her til at forklare et andet respons, og på en anden og mindre population.

Parametrene i de to modeller (1) og (2) estimeres ud fra data, og antallet af sundhedsydelse Y som forventes for en person med karakteristika givet ved de forklarende variable estimeres herefter ved at kombinere de to modeller, som

$$\hat{Y}_i = \hat{p}_i \cdot \hat{y}_i, \quad (3)$$

Hvor $\hat{p}_i$ således er den estimerede sandsynlighed for at person nummer i indlægges, medens $\hat{y}_i$ er den forventede sundhedsydelse (antal indlæggelser eller sengedage), såfremt man ved at person i bliver indlagt. Formel (3) benyttes herefter til udregning af forventede sundhedsydelser, når f.eks. værdien af region fastholdes i modellerne (1) og (2) ved udregning af forventede værdier, og de øvrige forklarende variable sættes til deres gennemsnit indenfor den relevante region.

Al statistisk analyse blev udført ved hjælp af programmet R (version 4.2.2) [23].

Resultater

Befolkningens størrelse

Befolkningstallet på 4.489.821 voksne personer er fordelt med 31,4 % i Region Hovedstaden, 22,5 % i Region Midtjylland, 10,4 % i Region Nordjylland, 14,5 % i Region Sjælland og 21,3 % i Region Syddanmark. Region Hovedstaden er den største region med næsten en tredjedel af den samlede befolkning og er omkring tre gange så stor som den mindste Region Nordjylland (Tabel 1).

Sociodemografiske karakteristika for befolkningen

Fordelingen på køn, aldersgrupper og uddannelsesniveauer i studiepopulationen for hver region og på nationalt plan fremgår af Tabel 1 og Figur 1.

Køn

Fordelingen af befolkningen i forhold til køn viste en lille forskel med 49,3 % mænd og 50,7 % kvinder. Den største forskel i kønsfordelingen mellem regionerne blev observeret i Region Hovedstaden, hvor 48,5 % var mænd og 51,5 % var kvinder. I Region Nordjylland var der en overvægt af mænd, med 50,1 % mænd mod 49,9 % kvinder (Tabel 1).

Alder

Gennemsnitsalderen for den voksne befolkning på landsplan lå på 49,4 år. I Region Hovedstaden var gennemsnitsalderen på 47,6 år, i Region Midtjylland 48,9 år, i Region Nordjylland 50,2 år, i Region Sjælland 51,6 år og i Region Syddanmark 51,6 år. Den største aldersforskel på fire år fandtes mellem Region Hovedstaden og Region Sjælland (Tabel 1).

Aldersfordelingen varierede på tværs af regionerne. Region Hovedstaden og Region Sjælland adskilte sig mest fra den nationale aldersfordeling. I aldersintervallet 25-44 år lå Region Hovedstaden fem procentpoint højere end det nationale niveau, mens Region Sjælland lå fire procentpoint lavere. For aldersintervallet 45-84 år lå Region Hovedstaden fem procentpoint lavere, og Region Sjælland med seks procentpoint højere end det nationale niveau. Region Midtjylland fulgte den nationale fordeling tæt for de fleste aldersgrupper, undtagen for de 18-24 år, hvor andelen var lidt højere. Region Nordjylland og Region Syddanmark fulgte også den nationale fordeling tæt, bortset fra aldersgruppen 24-44 år, som lå på omkring tre procentpoint lavere end det nationale niveau. Region Hovedstaden havde det laveste andel af personer i aldersgruppen 65-84 år og Region Sjælland den højeste, henholdsvis 49,4 % og 60,6 % (Tabel 1, Figur 1).

Uddannelsesniveauer

Fordelingen af uddannelsesniveauerne (ingen, kort, mellem og lang) på nationalt niveau lå på henholdsvis 17,0 %, 52,1 %, 16,5 % og 11,7 %, eksklusive kategorien med manglende information. Region Hovedstaden og Region Sjælland havde henholdsvis den laveste (69,2 %) og den højeste andel (75,3 %) af personer med ingen eller kort uddannelse. Region Nordjylland havde den højeste andel af borgere med ingen uddannelse på 20,8 % (Tabel 1).

Personer uden registreret uddannelse var i gennemsnit 58,5 år gamle, og omkring halvdelen var ældre end 64 år. Andelen af personer, der var 65 år eller ældre, med uddannelsesniveauerne ingen, kort, mellem og lang, lå på henholdsvis 49,3 %, 19,1 %, 14,2 % og 17,6 % på nationalt niveau.

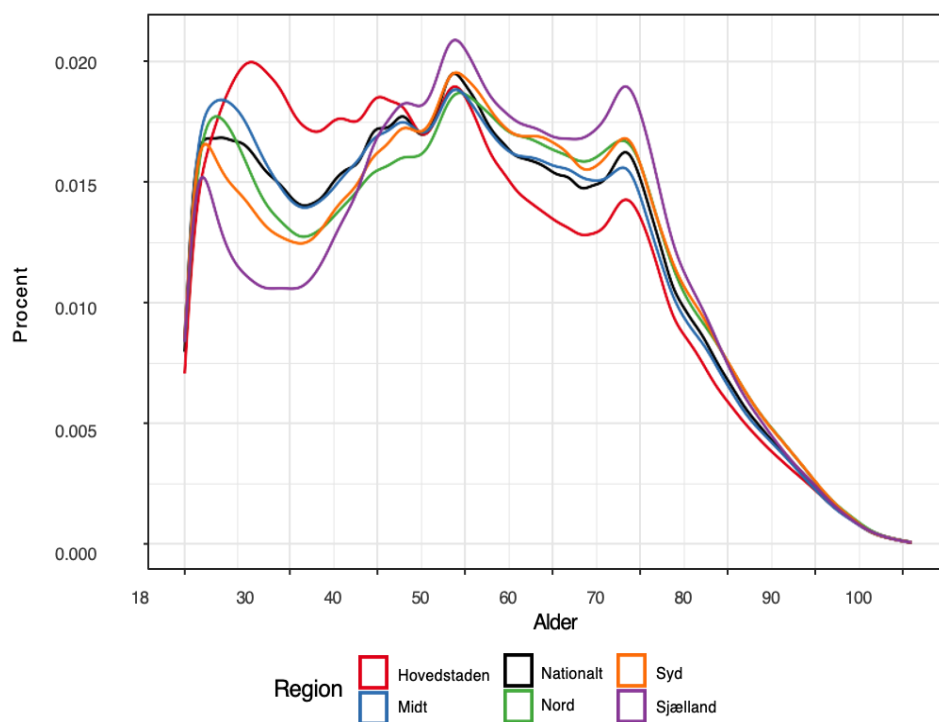

Tabel 1. Fordelingen på køn, aldersgrupper, uddannelsesniveau i studiepopulationen for regioner og nationalt, angivet i antal (n) og procent (%).

	Nord		Midt		Syd		Hovedstaden		Sjælland		Nationalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Befolkning	466.291		1.008.311		954.687		1.408.684		651.848		4.489.821	
%	10,4		22,5		21,3		31,4		14,5		100	
Køn												
Mand	233,800	50,1 ^b	500,753	49,7	473,579	49,6	682,529	48,4 ^a	320,918	49,2	2,211,579	49,3
Kvinde	232,491	49,9 ^a	507,558	50,3	481,108	50,4	726,155	51,5 ^b	330,930	50,8	2,278,242	50,7
Aldersgruppe (år)												
18-24	56,327	12,1	126,808	12,6 ^b	106,768	11,2	168,885	12,0	63,909	9,8 ^a	522,697	11,6
25-44	133,741	28,7	317,040	31,4	275,815	28,9	510,858	36,3 ^b	177,242	27,2 ^a	1,414,696	31,5
45-64	159,288	34,2	336,438	33,4	332,135	34,8	436,070	31,0 ^a	237,368	36,4 ^b	1,501,299	33,4
65-84	103,539	22,2	202,569	20,1	212,891	22,3	258,506	18,3 ^a	156,145	23,9 ^b	933,650	20,8
≥ 85	133,96	2,9 ^b	25,456	2,5	27,078	2,8	34365	2,4 ^a	17184	2,6	117479	2,6
Uddannelses-niveau*												
Ingen	96,828	20,8 ^b	173,779	17,2	185,030	19,4	177,199	12,6 ^a	131,325	20,1	764,161	17,0
Kort	250,859	53,8	537,120	53,3	518,221	54,3	670,960	47,6 ^a	360,173	55,2 ^b	2,337,333	52,1
Mellem	67,191	14,4 ^a	167,310	16,6	149,206	15,6	261,651	18,6 ^b	942,84	14,5	739,642	16,5
Lang	39,795	8,5	105,907	10,5	78,639	8,2	249,661	17,7 ^b	52,812	8,1 ^a	526,814	11,7
Uoplyst	11,618	2,5	24,195	2,4	23,591	2,5	49,213	3,5 ^b	13,254	2,0 ^a	121,871	2,7

*Ingen, ≤ 10 år; Kort, 11 – 14 år; Mellem, 15 – 16 år; Lang, ≥ 17 år.

^a laveste og ^b højeste værdi blandt regionerne

Figur 1. Aldersfordeling for regioner og nationalt.

Forekomsten af personer uden kronisk sygdom i de fem regioner og nationalt

Omkring halvdelen af befolkningen, 53,3 %, havde ingen af de 16 kroniske sygdomme registreret (Tabel 2). 21,4 % havde en, og 25,3 % var multisyge. I regionerne Nordjylland, Sjælland og Syddanmark havde omkring halvdelen af befolkningen ingen af de 16 kroniske sygdomme, i Region Midtjylland var det 53 % og i Region Hovedstaden var det 57,9 %.

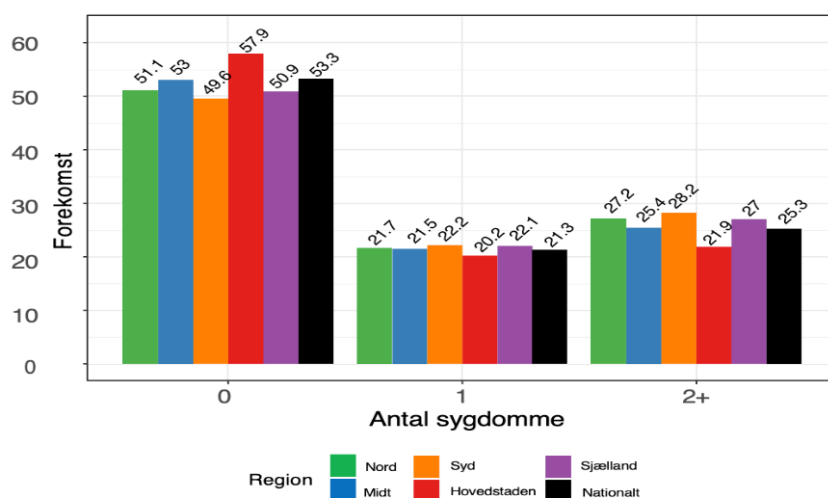
Personer med multisygdom i de fem regioner og nationalt

I alt havde 1.137.072 personer i Danmark multisygdom svarende til en prævalens på 25,3 % på nationalt niveau. Forekomsten fordelte sig således at i Region Hovedstaden havde 21,9 %, i Region Midtjylland havde 25,4 %, i Region Nordjylland 27,2 %, i Region Sjælland 27 %, og i Region Syddanmark 28,2 % multisygdom (Tabel 2, Figur 2). Den største forskel i forekomsten af multisygdom mellem regionerne lå på 6 %, med den laveste i Region Hovedstaden og den højeste forekomst i Region Syddanmark. Forekomsten i Region Hovedstaden var omkring 3 % under den nationale værdi, mens de øvrige regioner lå over denne værdi.

Tabel 2. Fordeling af befolkningen efter antal af kroniske sygdomme: 0, 1 og ≥ 2 , for regioner og nationalt, angivet i antal og procenter (n, %). Forekomsten af multisygdom svarer til den procentdel, hvor antallet af sygdomme var ≥ 2 .

Antal sygdomme	Nord		Midt		Syd		Hovedstaden		Sjælland		Nationalt	
	N	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
0	238,227	51.1	534,903	53.0	473,288	49.6 ^a	816,078	57.9 ^b	331,796	50.9	2,394,292	53.3
1	101,331	21.7	216,842	21.5	211,802	22.2 ^b	284,726	20.2 ^a	143,756	22.1	958,457	21.3
≥ 2	126,733	27.2	256,566	25.4	269,597	28.2^b	307,880	21.9^a	176,296	27.0	1,137,072	25.3
Total	466,291	100	1,008,311	100	954,687	100	1,408,684	100	651,848	100	4,489,821	100

^a laveste forekomst værdi på tværs af regioner. ^b højeste forekomst værdi på tværs af regioner.

Figur 2. Fordeling af befolkningen efter antal kroniske sygdomme: 0, 1 og 2+, for regioner og nationalt.

Sociodemografiske karakteristika for befolkningen med multisygdom

Fordelingen på køn, aldersgrupper og uddannelsesniveauer for studiepopulationen for hver region og nationalt fremgår af Tabel 3 og Figur 1.

Køn

Nationalt var forekomsten af multisygdom for kvinder på 27,4 %, hvilket var omkring fire procentpoint højere end for mænd, hvor tallet var 23,2 %. I populationen med multisygdom var kvinder i gennemsnit et år ældre end mænd, 66,7 år mod 65,6 år (Tabel 3). På regionalt niveau var Region Syddanmark den region med den største forskel mellem kvinder og mænd med multisygdom på 5,2 %. Region Syddanmark havde også den højeste prævalens for kvinder, 30,8 %. Region Hovedstaden havde den mindste forskel mellem kvinder og mænd med multisygdom på 3,7 %, og den laveste prævalens af kvinder med multisygdom på 23,6 % (Tabel 8, appendiks).

Tabel 3. Fordeling af befolkningen efter antal sygdomme og køn, i antal og procenter (n, %).

Antal sygdomme	Nationalt Mænd	Gennemsnitsalder	Nationalt Kvinder	Gennemsnitsalder	Nationalt Samlet	Gennemsnitsalder
	n (%)		n (%)		n (%)	
0	1,265,717 (57.2)	40.6	1,128,575 (49.5)	40.5	2,394,292 (53.2)	40.6
1	433,098 (19.6)	51.5	525,359 (23.1)	51.4	958,457 (21.3)	51.4
≥ 2	512,764 (23.2)	65.6	624,308 (27.4)	66.7	1,137,072 (25.3)	66.1
Total	2,211,579 (100.0)	48.5	2,278,242 (100.0)	50.2	4,489,821 (100.0)	49.4

Alder

Nationalt lå forekomsten af multisygdom for aldersgrupperne 18-24 år, 25-44 år, 45-64 år, 65-84 år

og 85+ år på henholdsvis 1,3 %, 5,7 %, 26,7 %, 59,9 % og 76,5 %. Region Syddanmark havde den højeste forekomst for alle aldersgrupper. Region Hovedstaden havde den laveste forekomst i aldersgruppen 18-64 år, og Region Sjælland havde den laveste forekomst i aldersgrupperne 65-84 år og 85+ år.

På landsplan havde 76,6 % i aldersgruppen 18-64 år multisygdom, og 23,4 % i aldersgruppen 65+ år havde multisygdom. Af de i alt 1.137.072 personer med multisygdom i Danmark tilhørte 42,9 % aldersgruppen 18-64 år (og 57,1 % aldersgruppen 65+). Andelen af personer med multisygdom varierede fra 41,9 % (og 58,1 % i aldersgruppen 65+ år) i Region Sjælland til 44,2 % (55,8 % i aldersgruppe 65+ år) i Region Midtjylland.

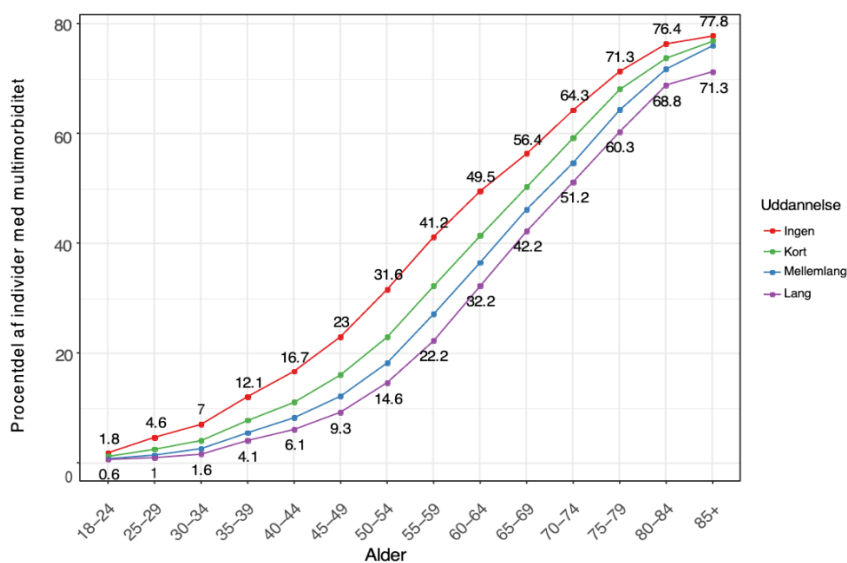
Uddannelsesniveau

Blandt de fem regioner havde Region Hovedstaden den laveste forekomst af multisygdom både generelt på 21,9% og inden for hvert uddannelsesniveau med henholdsvis 39% i gruppen ingen uddannelse, 22,6% i gruppen kort uddannelse, 15,8% i gruppen mellem uddannelse og 14,2% i gruppen lang uddannelse (Tabel 9, appendiks). I Region Syddanmark blev der fundet den højeste prævalens, ligeledes både generelt på 28,2% og forekomsten for hvert uddannelsesniveau med henholdsvis 47,4% i gruppen ingen uddannelse, 24,8% i gruppen kort uddannelse, 20,1% i gruppen mellem uddannelse og 21,5% i gruppen lang uddannelse. For uddannelsesniveauet ingen havde Region Midtjylland (46,2%), Region Nordjylland (47,2%) og Region Syddanmark (47,4%) en højere forekomst af personer med multisygdom end den tilsvarende nationale værdi (44,2%). Hvorimod Region Hovedstaden og Region Sjælland havde en lavere forekomst. For lang uddannelse havde Region Hovedstaden en lavere forekomst end den tilsvarende nationale værdi, mens alle andre regioner havde en højere forekomst.

Forekomsten af multisygdom i forhold til alder og uddannelsesniveau

Forskellen i forekomsten af multisygdom mellem populationerne med henholdsvis ingen og lang uddannelse lå på 27,1 % (44,2 % mod 17,1 %) (Tabel 8, appendiks). Denne forskel varierede på en ikke-lineær måde afhængigt af alder, som vist i Figur 3, hvor følgende observationer blev gjort:

- i) Forekomsten af multisygdom blandt personer med det laveste uddannelsesniveau (ingen) var den højeste i alle aldersintervaller. Forekomsten af kroniske sygdomme viste en negativ korrelation med uddannelsesniveauet over alle aldersintervaller, hvilket indikerer en tydelig socioøkonomisk gradient.
- ii) Personer med uddannelsesniveau ingen i aldersgruppen 18-64 år havde en forekomst af multisygdom, der svarer til personer, der er 9-12 år ældre med det højeste uddannelsesniveau. For eksempel havde personer i alderen 55-59 år og uddannelsesniveau ”ingen” en forekomst på 41,2 % sammenlignet med 42,2 % for personer i alderen 65-69 år med lang uddannelse.
- iii) Personer i gruppen ingen uddannelse i alderen 65 år eller ældre havde en forekomst af multisygdom svarende til dem, der var 6 til 10 år ældre med høj langt uddannelsesniveau. For eksempel havde personer i alderen 75-79 år og uddannelsesniveau ingen en forekomst på 71,3 %, hvilket er sammenligneligt med forekomsten på 71,3 % for personer i alderen 85 og derover med lang uddannelse.

Figur 3. Forekomst af multisygdom for alder og uddannelsesniveau.

Kroniske sygdomme i befolkningen

Det gennemsnitlige antal kroniske sygdomme i befolkningen var 0,97. For de enkelte aldersgrupper var forekomsten: 0,17 for 18-24 år, 0,33 for 25-44 år, 1,0 for 45-64 år, 2,11 for 65-84 år og 2,74 for 85+ år. I forhold til uddannelsesniveauerne lå forekomsten på henholdsvis 1,62 for ”ingen”, 0,90 for kort, 0,71 for mellem og 0,69 for lang uddannelse (Tabel 9, appendiks). Dette indikerer en positiv sammenhæng mellem alder og antal sygdomme og en negativ sammenhæng mellem uddannelsesniveau og antal sygdomme, dvs. jo lavere uddannelsesniveau, des højere er gennemsnitsantallet af sygdomme.

Det gennemsnitlige antal kroniske sygdomme for befolkningerne i regionerne var som følger: Region Syddanmark 1,06, Region Sjælland 1,02, Region Nordjylland 1,02, Region Midtjylland 0,97 og Region Hovedstaden 0,85. Region Hovedstaden havde den laveste forekomst og Region Syddanmark havde den højeste forekomst af kroniske sygdomme.

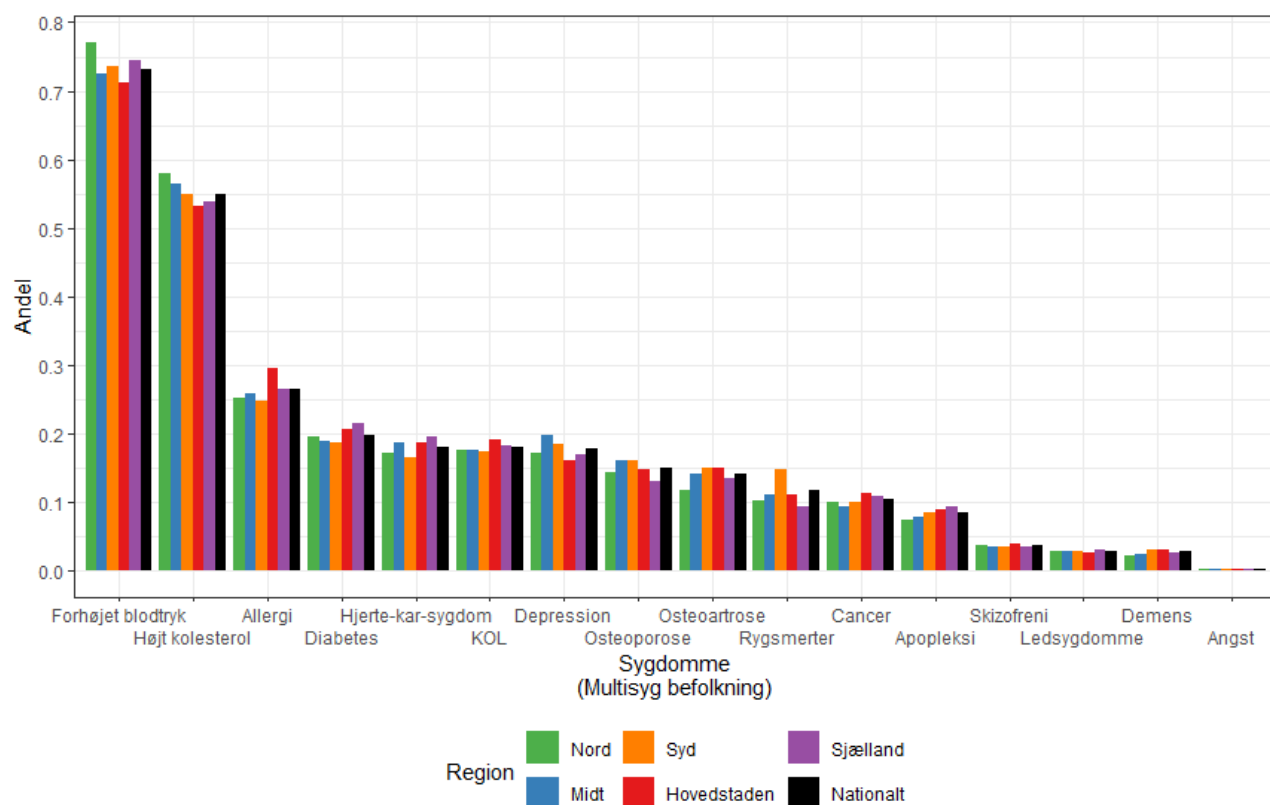
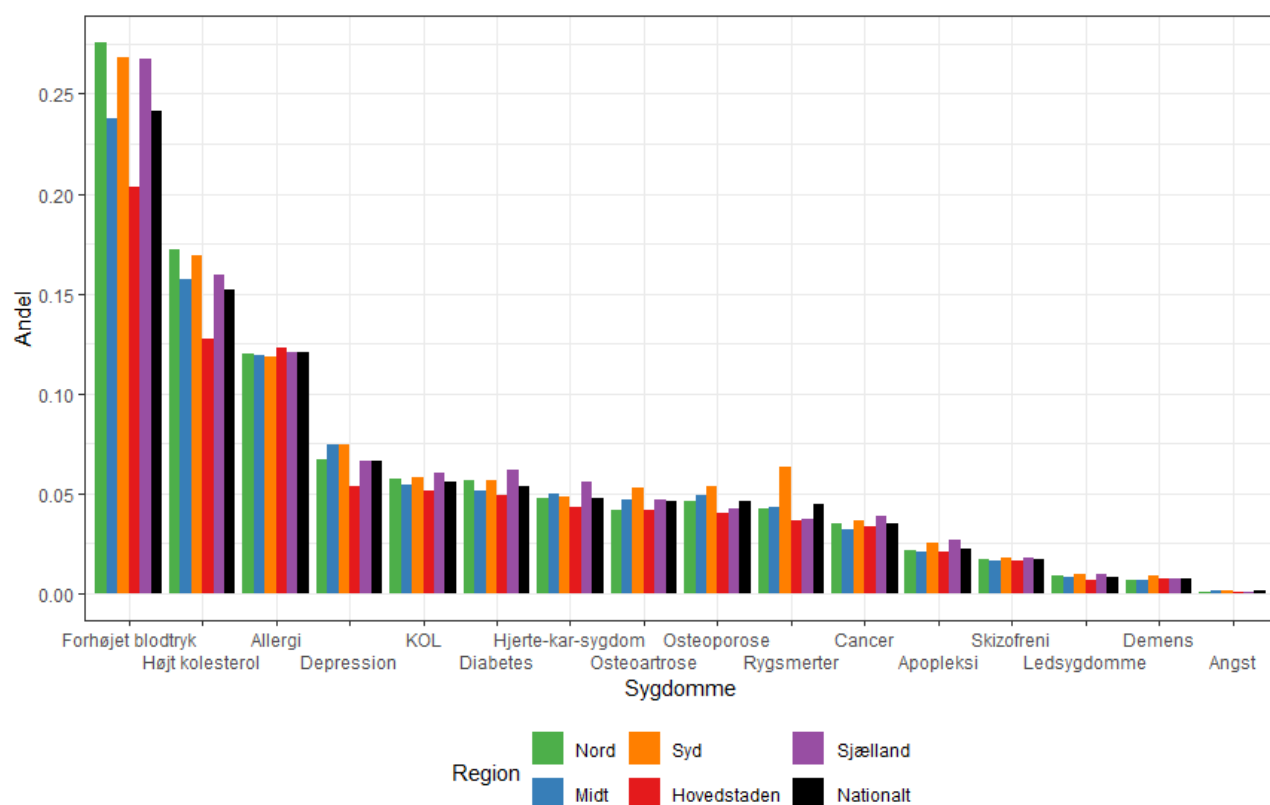
Tabel 4. Forekomsten af 16 kroniske sygdomme fordelt på regioner og nationalt. Antal personer med sygdommene (n) og procentvis forekomst (%).

	Nord		Midt		Syd		Hovedstaden		Sjælland		Nationalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Forhøjet blodtryk	128,426	27.5 ^b	239,646	23.8	256,179	26.8	286,027	20.3 ^a	174,451	26.8	1,084,729	24.2
Højt kolesterol	80,192	17.2 ^b	158,598	15.7	161,536	16.9	179,440	12.7 ^a	103,722	15.9	683,488	15.2
Allergi	55,857	12.0	120,263	11.9	112,975	11.8 ^a	173,500	12.3 ^b	78,833	12.1	541,428	12.1
Depression	31,188	6.7	75,244	7.5 ^b	70,826	7.4	75,875	5.4 ^a	43,398	6.7	296,531	6.6
KOL	26,662	5.7	54,896	5.4	55,739	5.8	72,387	5.1 ^a	39,554	6.1 ^b	249,238	5.6
Diabetes	26,343	5.6	51,821	5.1	53,752	5.6	69,439	4.9 ^a	40,446	6.2 ^b	241,801	5.4
Hjerte-kar-sygdom	22,296	4.8	50,495	5.0	46,152	4.8	60,385	4.3 ^a	36,196	5.6 ^b	215,524	4.8
Osteoartrose	19,369	4.2	47,659	4.7	50,773	5.3 ^b	58,467	4.2 ^a	30,512	4.7	206,780	4.6
Osteoporose	21,595	4.6	49,335	4.9	51,459	5.4 ^b	56,185	4.0 ^a	27,878	4.3	206,452	4.6
Rygsmerte	197,08	4.2	43,489	4.3	60,133	6.3 ^b	51,368	3.6 ^a	24,319	3.7	199,017	4.4
Cancer	16,459	3.5	32,063	3.2 ^a	34,954	3.7	47,384	3.4	25,471	3.9 ^b	156,331	3.5
Apopleksi	10,069	2.2	21,094	2.1 ^a	24,018	2.5	28,923	2.1	17,303	2.7 ^b	101,407	2.3
Skizofreni	7,800	1.7	16,353	1.6 ^a	16,708	1.8	23,561	1.7	11,548	1.8 ^b	75,970	1.7
Ledsygdomme	4,238	0.91	8,566	0.85	9,065	0.95	9,736	0.69 ^a	6,368	0.98 ^b	37,973	0.85
Demens	3,082	0.66	6,557	0.65 ^a	8,851	0.93 ^b	10,333	0.73	4,774	0.73	33,597	0.75
Angst	392	0.08 ^a	1,528	0.15 ^b	1,164	0.12	1,337	0.10	602	0.09	5,023	0.11

^a laveste forekomst værdi på tværs af regioner. ^b højeste forekomst værdi på tværs af regioner

Blandt de seksten kroniske sygdomme viste hypertension den højeste forekomst på 24,2 % nationalt, efterfulgt af forhøjet kolesterol på 15,2 % og allergi på 12,1 % (Tabel 4, Figur 4). De øvrige 13 sygdomme forekom med en variation på mellem 0,11 % og 6,6 %. Forekomsten af de seksten sygdomme i den multisyge population sammenlignet med den tilsvarende forekomst i hele den voksne befolkning steg med en faktor, der spænder fra 1,8 for angst til 3,7 for diabetes (sidste kolonne i tabel 10 i appendiks og nederste panel i figur 4).

Region Sjælland havde de højeste værdier for forekomsten af syv kroniske sygdomme, herunder KOL, diabetes, hjertesygdomme, kræft, slagtilfælde, skizofreni og ledsygdomme. Region Syddanmark havde den højeste forekomst for fire sygdomme: rygsmerte, osteoporose, osteoartrose og demens. Region Midtjylland havde den højeste forekomst af to psykiske sygdomme: depression og angst. Region Nordjylland havde den højeste forekomst af hypertension og højt kolesteroltal. Region Hovedstaden skiller sig ud ved at have den højeste forekomst af allergi og den laveste for ti af de seksten kroniske sygdomme: hypertension, højt kolesteroltal, depression, KOL, diabetes, hjertesygdomme, osteoartrose, osteoporose, rygsmerte og ledsygdomme.

Figur 4. Forekomsten af 16 kroniske sygdomme i de fem regioner og nationalt.

Forbrug af sundhedsydelser

Nationale forbrug af sundhedsydelser

Det nationale forbrug af sundhedsydelser i de fem regioner af 8 typer sundhedsydelser fremgår af Tabel 5. De 4 ydelser ligger i sekundærsektoren: hospitalsindlæggelse (defineret som minimum én sengedag), sengedage, akut modtagelsen og ambulante besøg og 4 ydelser i primærsektoren: kontakt til praktiserende læge, vagtlæge, års-kontrol og kontakt hos specialist.

Tabel 5. Middelværdier og odds ratioer med 95% konfidensintervaller for forbrug af sundhedsydelser for personer med 0, 1 og 2 eller flere kroniske sygdomme, nationalt og for hver region. Justerede OR blev beregnet ved at justere for køn, alder, kvadreret alder og uddannelsesniveau.

Middelværdier				Odds ratio: 2+ vs. 0			
Antal kroniske sygdomme				Total	Ratio ¹		
	0	1	2+	pop.	2+/0	Ikke-justeret	Justeret*
Nationalt							
Indlæggelser	0.10	0.22	0.57	0.24	6.0	4.45 (4.42-4.48)	4.61 (4.56-4.65)
Sengedage	0.22	0.89	2.22	0.87	10.1	4.45 (4.42-4.48)	4.61 (4.56-4.65)
Akutmodtagelsen	0.15	0.20	0.27	0.19	1.8	1.58 (1.57-1.59)	2.17 (2.15-2.19)
Ambulante besøg	0.51	0.99	1.69	0.91	3.3	3.67 (3.65-3.69)	3.03 (3.01-3.05)
Praktiserende læge kontakt	6.22	11.48	22.78	11.54	3.7	15.86 (15.65-16.08)	15.61 (15.38-15.85)
Lægevagten	0.36	0.64	1.48	0.70	4.1	1.53 (1.52-1.55)	2.19 (2.17-2.22)
Årskontroller	0.02	0.13	0.38	0.14	16.3	21.4 (21.2-21.61)	9.85 (9.75-9.96)
Speciallæge	1.05	2.36	3.45	1.94	3.3	3.87 (3.85-3.89)	2.49 (2.47-2.50)
Nord							
Indlæggelser	0.08	0.18	0.47	0.21	5.9	4.47 (4.37-4.56)	4.94 (4.79-5.09) ^b
Sengedage	0.22	0.80	2.10	0.86	9.4	4.47 (4.37-4.56)	4.94 (4.79-5.09) ^b
Akutmodtagelsen	0.10	0.13	0.20	0.13	2.0	1.89 (1.85-1.93)	2.43 (2.35-2.50) ^c
Ambulante besøg	0.53	0.94	1.47	0.87	2.8	3.31 (3.27-3.36)	2.57 (2.52-2.62) ^a
Praktiserende læge kontakt	6.62	12.43	24.93	12.86	3.8	15.03 (14.43-15.66)	15.74 (15.04-16.46) ^b
Lægevagten	0.19	0.32	0.59	0.33	3.1	1.52 (1.48-1.56)	2.32 (2.23-2.41) ^b
Årskontroller	0.02	0.13	0.36	0.14	16.8	21.72 (21.07-22.4)	10.02 (9.68-10.38) ^b
Speciallæge	0.79	1.60	2.49	1.43	3.2	4.03 (3.97-4.1)	2.49 (2.44-2.54) ^a
Midt							
Indlæggelser	0.08	0.19	0.52	0.22	6.3	4.5 (4.43-4.57)	4.81 (4.71-4.91) ^{ab}
Sengedage	0.20	0.75	1.84	0.74	9.3	4.5 (4.43-4.57)	4.81 (4.71-4.91) ^{ab}
Akutmodtagelsen	0.09	0.12	0.19	0.12	2.2	1.99 (1.95-2.02)	2.48 (2.43-2.54) ^c
Ambulante besøg	0.62	1.19	1.93	1.08	3.1	3.55 (3.51-3.58)	2.85 (2.81-2.89) ^b
Praktiserende læge kontakt	6.98	12.92	26.42	13.20	3.8	14.82 (14.39-15.26)	15.75 (15.25-16.26) ^b
Lægevagten	0.03	0.04	0.04	0.03	1.4	0.74 (0.7-0.78)	2.23 (2.06-2.40) ^b
Årskontroller	0.02	0.14	0.41	0.15	18.4	25.8 (25.28-26.33)	11.6 (11.34-11.87) ^c
Speciallæge	0.80	1.90	2.88	1.56	3.6	4.3 (4.26-4.35)	2.62 (2.59-2.66) ^b
Syd							
Indlæggelser	0.08	0.19	0.48	0.22	5.8	4.38 (4.31-4.44)	4.61 (4.52-4.71) ^a
Sengedage	0.21	0.79	1.97	0.83	9.6	4.38 (4.31-4.44)	4.61 (4.52-4.71) ^a
Akutmodtagelsen	0.14	0.18	0.25	0.18	1.8	1.59 (1.57-1.61)	2.19 (2.15-2.24) ^b
Ambulante besøg	0.69	1.35	2.30	1.29	3.3	3.68 (3.65-3.72)	2.96 (2.92-3.00) ^c
Praktiserende læge kontakt	6.23	11.77	23.56	12.35	3.8	17.11 (16.62-17.62)	16.78 (16.25-17.32) ^b
Lægevagten	1.08	1.79	3.95	2.05	3.7	1.38 (1.37-1.4)	2.29 (2.26-2.33) ^b
Årskontroller	0.03	0.15	0.40	0.16	15.4	20.08 (19.68-20.49)	9.52 (9.3-9.73) ^b
Speciallæge	0.79	1.75	2.70	1.54	3.4	4.38 (4.33-4.43)	2.73 (2.7-2.77) ^c
Hovedstaden							
Indlæggelser	0.10	0.25	0.65	0.25	6.2	4.77 (4.72-4.83)	4.55 (4.48-4.63) ^a
Sengedage	0.24	1.09	2.70	0.95	11.5	4.77 (4.72-4.83)	4.55 (4.48-4.63) ^a
Akutmodtagelsen	0.23	0.32	0.43	0.29	1.9	1.68 (1.66-1.7)	2.26 (2.23-2.29) ^b
Ambulante besøg	0.38	0.76	1.35	0.67	3.5	4.13 (4.08-4.17)	3.72 (3.66-3.77) ^d
Praktiserende læge kontakt	5.69	10.00	18.74	9.42	3.3	15.38 (14.99-15.77)	14.18 (13.79-14.58) ^a
Lægevagten	0.03	0.04	0.05	0.04	1.4	0.84 (0.81-0.88)	2.04 (1.92-2.16) ^a

Årskontroller	0.02	0.13	0.37	0.12	15.6	19.9 (19.57-20.24)	8.6 (8.43-8.77) ^a
Speciallæge	1.47	3.55	5.19	2.71	3.5	3.99 (3.95-4.02)	2.51 (2.48-2.53) ^a
Sjælland							
Indlæggelser	0.12	0.27	0.71	0.31	5.7	4.27 (4.2-4.34)	4.67 (4.56-4.77) ^a
Sengedage	0.24	0.90	2.40	0.97	9.9	4.27 (4.2-4.34)	4.67 (4.56-4.77) ^a
Akutmodtagelsen	0.13	0.16	0.19	0.16	1.4	1.31 (1.28-1.33)	2.03 (1.98-2.08) ^a
Ambulante besøg	0.35	0.66	1.13	0.63	3.3	3.55 (3.5-3.6)	3.64 (3.57-3.71) ^d
Praktiserende læge kontakt	5.96	11.17	21.82	11.40	3.7	16.9 (16.3-17.52)	16.51 (15.88-17.17) ^b
Lægevagten	0.80	1.27	2.94	1.48	3.7	1.47 (1.45-1.49)	2.39 (2.35-2.44) ^b
Årskontroller	0.02	0.13	0.35	0.13	15.6	19.82 (19.32-20.33)	10.4 (10.1-10.7) ^b
Speciallæge	1.01	2.11	3.11	1.82	3.1	3.73 (3.68-3.77)	2.47 (2.43-2.51) ^a

* Justeret for køn, alder, alder kvadreret og uddannelsesniveau.

^a sæt af laveste OR-værdier med overlappende konfidensintervaller på tværs af regioner

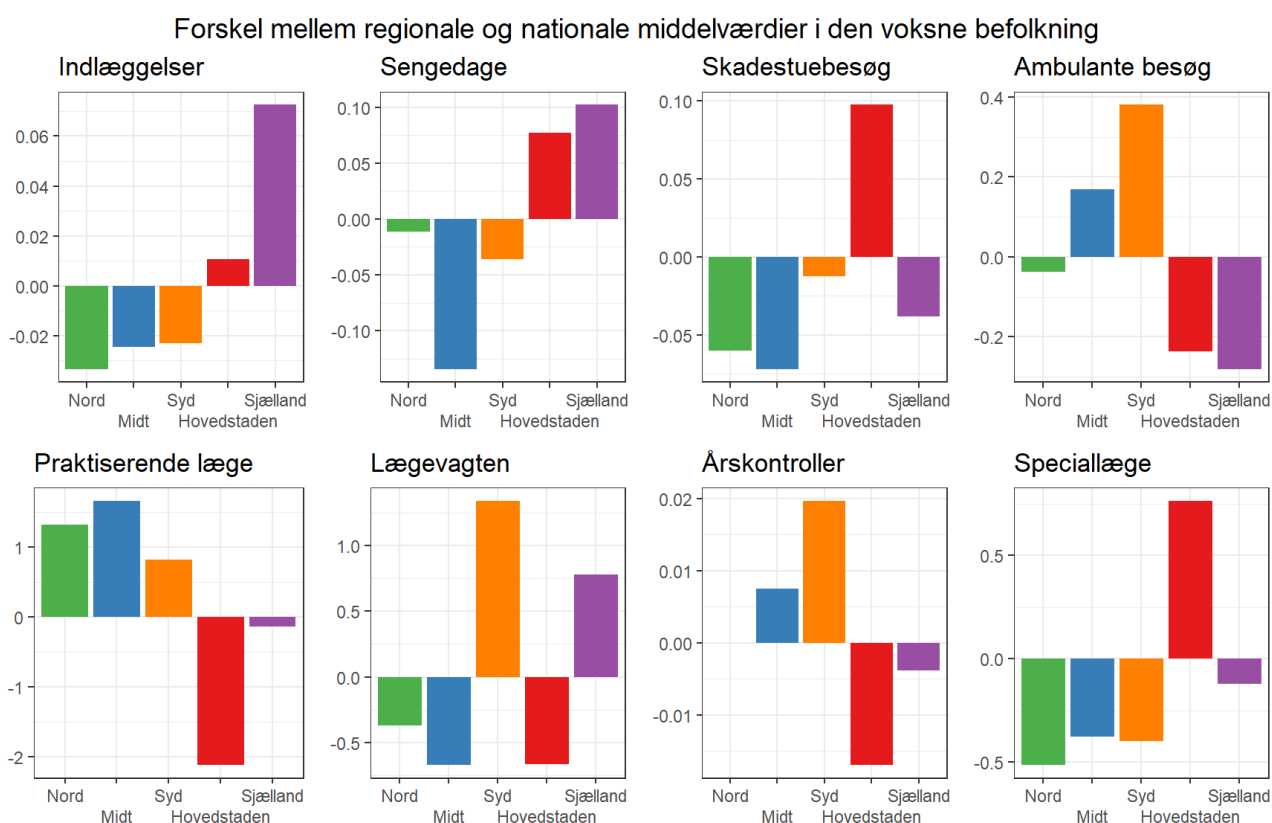
^b sæt af højere OR-værdier med overlappende konfidensintervaller på tværs af regioner

^c sæt af højeste OR-værdier med overlappende konfidensintervaller på tværs af regioner

^{ab} sæt af OR-værdier fra sæt a og b med overlappende konfidensintervaller

¹ Ratio beregnet med middelværdier uden afrunding

Tabel 5 beskriver forbruget af sundhedsydelser på nationalt niveau og for de fem regioner, opdelt efter personer med ingen, en eller to eller flere kroniske sygdomme, og for hele befolkningen. Tabellen viser også forbruget af sundhedsydelser for personer med multisygdom sammenlignet med personer uden kronisk sygdom. Desuden beskrives odds ratios for personer med to eller flere kroniske sygdomme i forhold til dem uden kroniske sygdomme. Figur 5 viser forskelle i forbruget af de otte sundhedsydelser i de 5 regioner og nationalt.

Figur 5. Numeriske forskelle på forbrug af sundhedsydelser i henholdsvis sekundær- og primær sektoren mellem regioner og nationalt for 8 forbrugstyper (indlæggelser, sengedage, skadestuebesøg,

ambulante besøg, praktiserende læge, lægevagten, årskontroller, speciallæge).

Det gennemsnitlige nationale forbrug af sundhedsydelser over et år for den voksne befolkning i sekundærsektoren lå på: antal indlæggelser 0,24, sengedage 0,87, skadestue besøg 0,19 og ambulante besøg 0,91 (Tabel 5). I primærsektoren var forbruget for kontakt med praktiserende læge 11,54, vagtlæge 0,70, årskontrol 0,14 og kontakt med specialist 1,94.

Sammenlignet med befolkningen uden en af de 16 kroniske sygdomme fandtes at personer med multisygdom i gennemsnit forbrugte 6,0 gange flere hospitaliseringer (0,57 versus 0,10), 10,1 gange flere sengedage (2,22 versus 0,22), 1,8 gange flere akutbesøg (0,27 versus 0,15) og 3,3 flere ambulante besøg (1,69 versus 0,51). I primærsektoren var kontakter hos egen læge 3,7 gange højere (22,78 vs. 6,22) vagtlægeforbruget 4,1 gange højere (1,40 versus 0,36), antallet af årskontroller 16,3 gange højere (0,38 versus 0,02) og antallet af specialist kontakter 3,3 gange højere (3,45 versus 1,05).

Regionale forbrug af sundhedsydelser

Figur 5 illustrerer forbruget af de otte forskellige sundhedsydelser på nationalt niveau og på tværs af regionerne for hele befolkningen. Forbruget af sundhedsydelser i hver region, opdelt efter antal kroniske sygdomme (0, 1 og 2+), fremgår af Tabel 5 og Figur 10 i appendiks.

Indlæggelser

Det gennemsnitlige antal indlæggelser blandt befolkningen med multisygdom varierer fra 0,47 i Region Nordjylland til 0,71 i Region Sjælland (Tabel 5). Blandt regionerne var antallet af indlæggelser for personer med multisygdom sammenlignet med populationen uden kronisk sygdom højere, stigende fra en faktor på 5,7 i Region Sjælland til en faktor på 6,3 i Region Midtjylland. De 3 andre regioner havde rater under det nationale gennemsnit. For hele befolkningen havde Region Sjælland den højeste indlæggelsesrate og sammen med Region Hovedstaden lå disse to regioner over det nationale gennemsnit.

Sengedage

Det gennemsnitlige forbrug af sengedage for befolkningen med multisygdom varierede mellem regionerne fra 1,84 dage i Region Midtjylland til 2,70 dage i Region Hovedstaden. Sammenlignet med personer uden kroniske sygdomme steg disse værdier med en faktor, der varierede fra 9,3 i Region Midtjylland til 11,5 i Region Hovedstaden. For hele befolkningen havde Region Sjælland og Region Hovedstaden et forbrug af sengedage, der lå over den nationale værdi. Region Nordjylland og Region Syddanmark havde værdier tæt på det nationale gennemsnit, mens Region Midtjylland havde det laveste forbrug.

Forbrug af akutmodtagelsen

Forbruget af akutmodtagelsen for befolkningen med multisygdom varierede på tværs af regionerne fra 0,19 i Region Midtjylland og Region Sjælland til 0,43 i Region Hovedstaden. Sammenlignet med personer uden kronisk sygdom steg disse værdier med en faktor fra 1,4 i Region Sjælland til 2,2 i Region Midtjylland. For hele befolkningen havde Region Hovedstaden det højeste forbrug og var den eneste region, der lå over den nationale værdi.

Ambulante besøg

Forbruget af ambulante besøg for befolkningen med multisygdom varierede på tværs af regionerne fra 1,13 i Region Sjælland til 2,3 i Region Syddanmark. Sammenlignet med populationen uden kroniske sygdomme steg disse værdier med en faktor fra 2,8 i Region Nordjylland til 3,5 i region Hovedstaden. For hele befolkningen havde Region Syddanmark det højeste forbrug, og sammen med Region Midtjylland lå begge regioner over det nationale forbrug. Region Nordjylland havde en værdi tæt på det nationale forbrug, mens Region Sjælland og Region Hovedstaden havde et forbrug under det nationale niveau.

Kontakt hos praktiserende læge

Forbruget af kontakter hos den praktiserende læge for befolkningen med multisygdom varierede fra 18,7 i Region Hovedstaden til 26,4 i Region Midtjylland. Sammenlignet med befolkningen uden kroniske sygdomme var forbruget 5,7 gange højere i Region Hovedstaden, 6,0 gange i Region Sjælland og højst i Region Midtjylland på 6,6. For hele befolkningen havde Region Hovedstaden det laveste forbrug blandt regionerne, mens Region Sjælland havde det næstlaveste og Region Midtjylland det højeste.

Vagtlæge

Forbruget af vagtlæge blandt befolkningen med multisygdom varierede fra 0,04 i Region Midtjylland til 3,95 i Region Syddanmark. På nationalt plan havde Region Syddanmark det højeste forbrug blandt regionerne. Region Sjælland havde det næsthøjeste forbrug på 2,9, mens de øvrige tre regioner lå under det nationale niveau. Det bemærkelsesværdigt lave forbrug for vagtlæge i Region Midtjylland på 0,04 kan tyde på manglende eller ufuldstændig registrering af vagtlægekontakter i regionen. Forskellen kan også skyldes variationer i, hvordan sundhedstilbuddene anvendes, eller tilgængeligheden af alternative akuttilbud.

Årskontrol

Forbruget af årskontroller blandt befolkningen med multisygdom varierede fra 0,35 kontroller i Region Sjælland til 0,41 i Region Midtjylland. Både Region Syddanmark (0,40) og Region Midtjylland (0,41) lå over det nationale gennemsnit (0,38). Region Hovedstaden (0,37), Region Nordjylland (0,36) og Region Sjælland (0,35) lå alle under det nationale gennemsnit.

Speciallægekontakter

Forbruget af speciallægekontakter for befolkningen med multisygdom varierede fra 2,49 i Region Nordjylland til 5,19 i Region Hovedstaden. Overordnet set havde Region Hovedstaden det højeste forbrug blandt alle regioner. Region Sjælland lå tæt på det nationale niveau, mens de tre andre regioner lå under dette niveau. Sammenlignet med befolkningen uden kroniske sygdomme var forbruget for befolkningen med multisygdom 3,6 gange højere i Region Midtjylland og 3,1 gange højere i Region Sjælland.

Sammenligning af forbrug af sundhedsydelser mellem personer med multisygdom og uden kroniske sygdomme

Vi sammenlignede forbruget af sundhedsydelser for befolkningen med multisygdom overfor befolkningen uden kroniske sygdomme. Oddsratioerne (OR) blev justeret for alder, køn og uddannelsesniveau og beregnet for hver region samt på nationalt niveau (Tabel 5). Resultaterne viste at:

- 1) En person med multisygdom havde 4,6 gange højere odds for både at blive indlagt og for sengedagsforbrug sammenlignet med en person uden kroniske sygdomme (OR 4,61, 95 % CI 4,56-4,65).
- 2) En person med multisygdom havde 2,2 gange højere odds for at besøge akutmodtagelsen sammenlignet med en person uden kroniske sygdomme (OR 2,17, 95 % CI 2,15-2,19).
- 3) En person med multisygdom havde 3 gange højere odds for at få et ambulant besøg sammenlignet med en person uden kroniske sygdomme (OR 3,03, 95 % CI 3,01-3,05).
- 4) En person med multisygdom havde 15,6 gange højere odds for kontakt hos den praktiserende læge sammenlignet med en person uden kronisk sygdom (OR 15,61, 95 % CI 15,38-15,85).
- 5) En person med multisygdom havde en 2,2 gange højere odds for at benytte en vagtlæge sammenlignet med en person uden kroniske sygdomme (OR 2,19, 95 % CI 2,17-2,22).
- 6) En person med multisygdom havde 9,9 gange højere odds for at modtage årlige kontroller hos sin praktiserende læge sammenlignet med en person uden kroniske sygdomme (OR 9,85, 95 % CI 9,75-9,96).
- 7) En person med multisygdom havde 2,5 gange højere odds for at benytte en privat speciallæge sammenlignet med en person uden kronisk sygdom (OR 2,49, 95 % CI 2,47-2,5).

Justerede OR'er blev beregnet for hver region. Tabel 5 og Figur 9 i appendiks viser OR-værdier med et 95 % confidensinterval (CI) til sammenligning mellem befolkningen med multisygdom og befolkningen uden kroniske sygdomme. For indlæggelser havde Region Nordjylland og Region Midtjylland de højeste OR værdier på tværs af regionerne (4,9 og 4,8), og deres CI'er overlapper ikke den nationale værdi, som lå på omkring 4,6 med overlappende CI'er.

For forbrug i almen praksis havde Region Nordjylland og Region Midtjylland værdier tæt på de nationale værdier (omkring 15,7) med overlappende CI'er. Region Syddanmark og Region Sjælland havde OR-værdier på omkring 16,8, mens Region Hovedstaden havde den laveste værdi på 14,2 uden overlappende CI (Figur 9 i appendiks).

Når man sammenligner personer af samme alder, køn og uddannelsesniveau, viser de justerede værdier at:

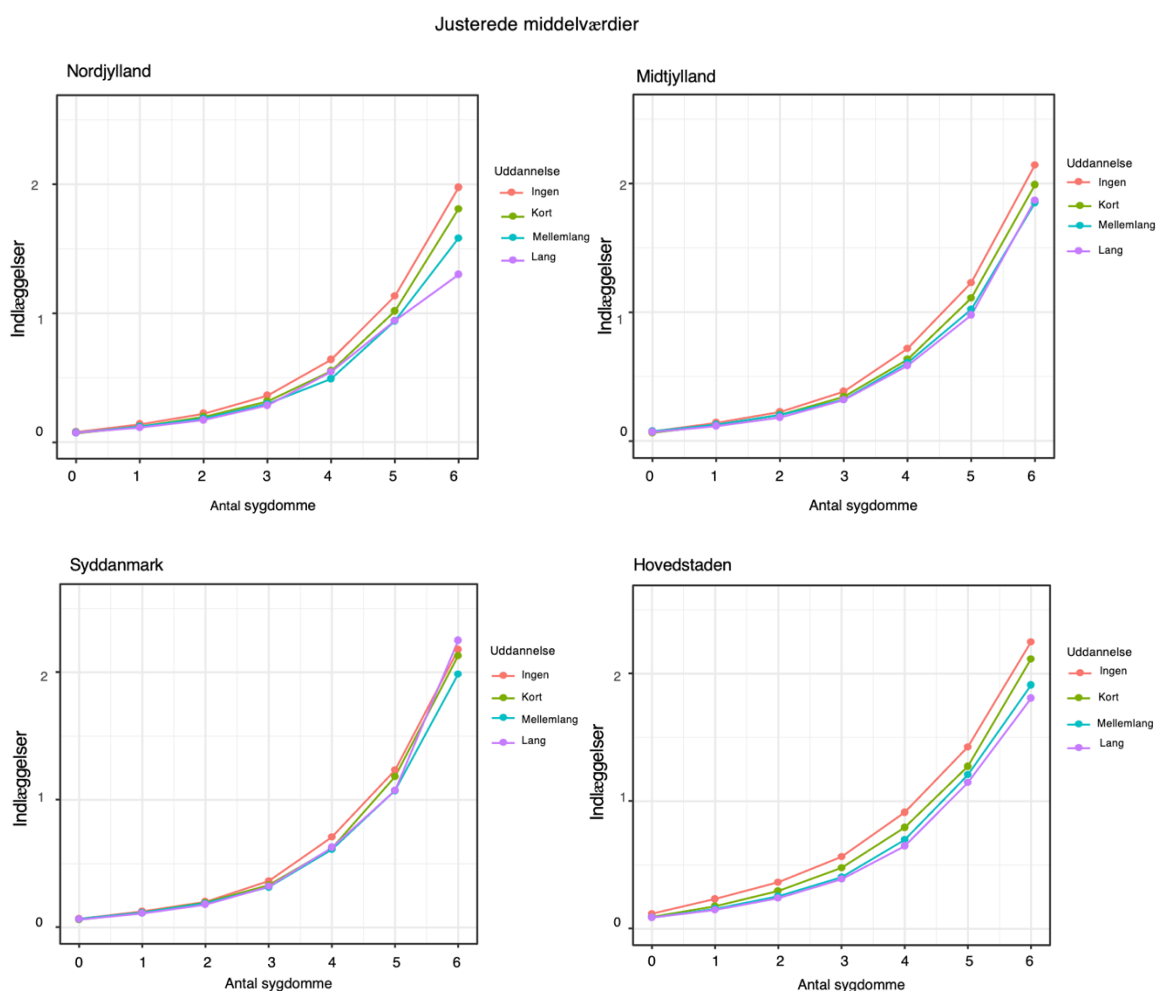
- 1) En person med multisygdom havde omkring 4,6 gange så stor sandsynlighed for at blive indlagt som en person uden nogen af de seksten kroniske sygdomme.

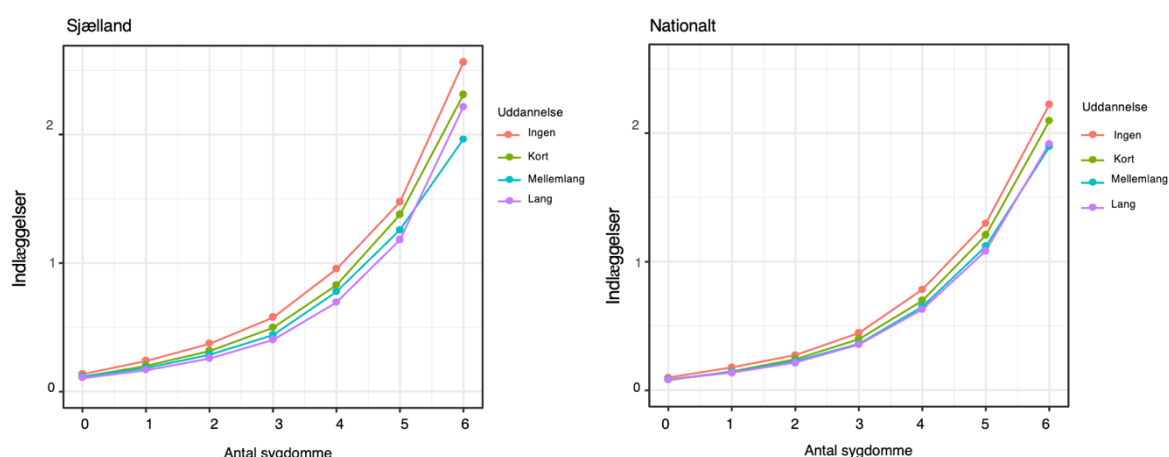
- 2) En person med multisygdom havde omkring 17,7 gange så stor sandsynlighed for at benytte sin praktiserende læge sammenlignet med en person uden kroniske sygdomme i Region Nordjylland og Region Midtjylland, omkring 16,8 gange i Region Syddanmark og Region Sjælland, og 14,2 gange i Region Hovedstaden (Tabel 5).

Forbrug af indlæggelser og sengedage i forhold til uddannelsesniveau

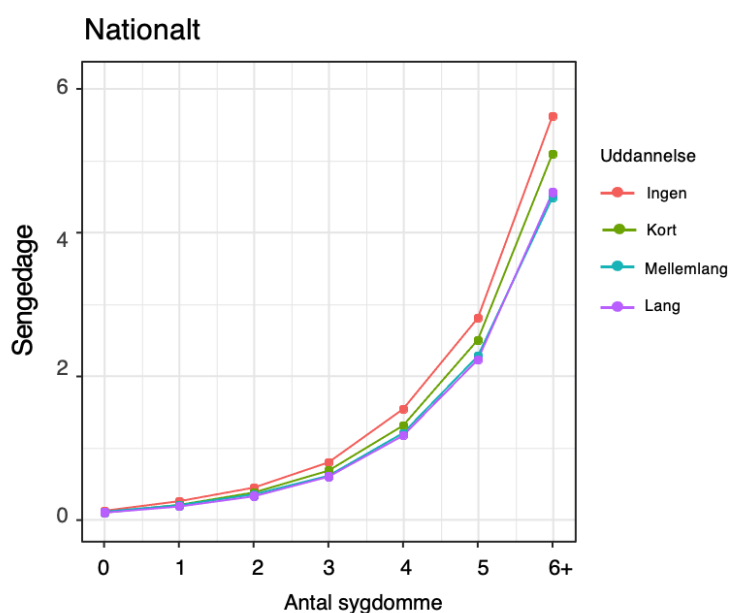
Med hensyn til uddannelsesniveau var antallet af indlæggelser højest for niveauet ”ingen” på tværs af antallet af kroniske sygdomme, regioner og på nationalt plan (Figur 6). Personer uden uddannelse havde det højeste forbrug af indlæggelser i de fem regioner og nationalt. Denne forskel var særlig tydelig i Region Hovedstaden og i Region Sjælland.

Forbruget af sengedage i forhold til uddannelsesniveau fulgte det samme mønster for indlæggelser (Figur 7).

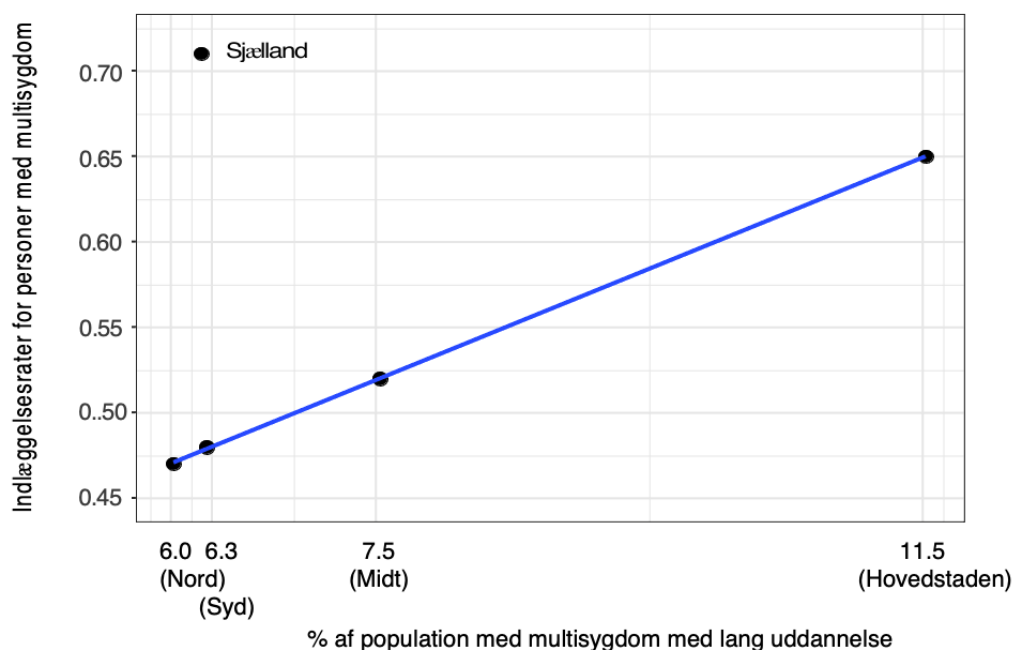
Figur 6. Forbrug af indlæggelser i forhold til antal af kroniske sygdomme og uddannelsesniveau for hver region og på nationalt plan. Værdierne er justeret for alder, uddannelsesniveau, køn, antal sygdomme og otte sundhedsydelser.

Figur 7. Forbrug af sengedage efter antal kroniske sygdomme for uddannelsesniveauer, på nationalt niveau.

Den omvendte sundhedslov observeret i forbrug af indlæggelser

Procentdelen af personer med multisygdom og lang uddannelse i de forskellige regioner var: 6,0 i Region Nordjylland, 7,5 i Region Midtjylland, 6,3 i Region Syddanmark, 11,5 i Region Hovedstaden og 6,2 i Region Sjælland (Tabel 9). Tilsvarende var indlæggelsesraterne i Region Nordjylland 0,47, Region Midtjylland 0,52, Region Syddanmark 0,46, Region Hovedstaden 0,65 og Region Sjælland 0,71 (Tabel 5).

Figur 8. Årlig indlæggelsesrate for befolkningen med multisygdom versus procentdelen af personer med multisygdom med lang uddannelse.

Figur 8 illustrerer tydeligt sammenhængen mellem andelen af personer med multisygdom og lang uddannelse samt deres indlæggelsesrater på tværs af regionerne. Som vist i figuren har Region Sjælland den højeste indlæggelsesrate (0,71) trods den næstlaveste andel af personer med lang uddannelse (6,2%). Modsat dette mønster, viser de øvrige regioner en klar positiv sammenhæng: jo højere procentdelen af befolkningen med lang uddannelse er, desto højere er indlæggelsesraten, hvilket understreges af regressionslinjen i figuren. Figur 8 understøtter dermed hypotesen om den såkaldt omvendte sundhedslov, hvor en større andel af personer med lang uddannelse kan være forbundet med højere forbrug af indlæggelser blandt personer med multisygdom, med Region Sjælland som en markant undtagelse. Dette er overraskende, og kan muligvis tilskrives et lavt forbrug af sundhedsydelser i primærsektoren, som kan være kulturelt betinget, førende til et højere antal indlæggelser. Der er dog på nuværende tidspunkt ikke evidens for noget sådant.

Læger og sygeplejersker nationalt og regionalt

I Danmark var der i alt 24.642 læger, både speciallæger og ikke-speciallæger (63% og 37%) samt 68.693 sygeplejersker i 2015 (Tabel 6). Region Hovedstaden havde det højeste antal læger pr. 1000 voksne i befolkningen, 6,75, hvilket er 1,6 gange højere end det nationale gennemsnit på 5,49 (23 % flere) (Tabel 7). Sammenlignet med Region Nordjylland, som havde det laveste antal læger på 4,33, havde Region Hovedstaden 2,4 gange flere læger (56% flere). I forhold til antallet af sygeplejersker pr. 1000 voksne, havde Region Hovedstaden 16,26 sygeplejerske mod det nationale gennemsnit på 15,3, hvilket er 6 % flere.

Region Nordjylland havde det laveste antal læger, 4,33 pr. 1000 voksne, hvilket er 21 % færre end det nationale gennemsnit, og næsten samme antal sygeplejersker, 14,96 pr. 1000 voksne, sammenlignet med det nationale gennemsnit på 15,33.

Region Sjælland havde det laveste antal sygeplejersker, 13,25 pr 1000 voksne, hvilket er 13 % færre end det nationale gennemsnit, svarende til 2 sygeplejersker færre end landsgennemsnittet. Region Sjælland havde 4,52 antal læger pr 1000 voksne, hvilket næsten svarer til en læge mindre end landsgennemsnittet på 5,49 (18% færre). Disse regionale forskelle bliver mere markante, når man ser på befolkningen med multisygdom.

Disse markante forskelle i antallet af læger og sygeplejersker på tværs af regionerne kan have væsentlig indflydelse på adgangen til og kvaliteten af sundhedsydelser for befolkningen med multisygdom. I regioner som Nordjylland og Sjælland, hvor der er færre sundhedsprofessionelle pr. indbygger, kan det potentielt resultere i længere ventetider, mindre tilgængelighed af specialiseret pleje, og en større belastning på det eksisterende sundhedspersonale, hvilket i sidste ende kan påvirke behandlingsresultaterne for denne sårbare patientgruppe.

Tabel 6. Antal læger uden speciale og med speciale i de 5 regioner og nationalt¹.

	Nord	Midt	Syd	Hoved- staden	Sjælland	Nationalt
Læger uden speciale	669	2033	1642	3787	1017	9.148
Læger med speciale	1348	3298	3192	5728	1928	15.494
Sygeplejersker	6976	15924	14247	22908	8638	68.693

Tabel 7. Antal læger og sygeplejersker pr. 1.000 personer og pr. 1.000 personer med multisygdom i regioner og nationalt.

	Nord	Midt	Syd	Hoved- staden	Sjælland	Nationalt
Alle voksne						
Læger ¹	4.33	5.29	5.06	6.75	4.52	5.49
Sygeplejersker	14.96	15.79	14.92	16.26	13.25	15.30
Voksne med multimorbiditet						
Læger ¹	15.92	20.78	17.93	30.90	16.70	21.67
Sygeplejersker	55.04	62.07	52.85	74.41	49.00	60.41

¹ Læger med og uden speciale

Sammendrag af resultater

Denne rapport beskriver forekomsten og fordelingen af multisygdom og kroniske sygdomme i Danmark baseret på data fra 2015, samt forbrug af sundhedsydelser og forekomsten af læge og sygeplejersker for regioner og nationalt.

Den nationale forekomst af multisygdom var på 25,3%. Regionalt varierede forekomsten fra 21,9% i Region Hovedstaden til 28,2% i Region Syddanmark, med Region Nordjylland og Region Sjælland lå på henholdsvis 27,2% og 27%. Derudover var det i alle regioner og på nationalt plan flere personer med multisygdom end med kun én kronisk sygdom.

Befolkningssammensætningen efter alder, køn og uddannelsesniveau viste signifikante regionale forskelle. Region Hovedstaden havde den yngste befolkning samt den højeste procentdel af kvinder og højtuddannede, mens Region Sjælland havde den ældste befolkning og den lavest uddannede befolkning. Region Nordjylland havde den højeste procentdel af mænd.

Det gennemsnitlige antal kroniske sygdomme var højest i Region Nord og Sjælland med et gennemsnit på 1,02. Forbruget af sundhedsydelser viste også regionale variationer og var påvirket af uddannelsesniveau, køn og alder, hvilket understøtter observationen af den omvendte sundhedslov, hvor lavere uddannelsesniveauer generelt korrelerede med højere forbrug af sundhedsydelser. Region Sjælland udmærker sig desuden ved at have mange indlæggelser, til trods for det lave antal sundhedsprofessionelle i regionen.

Endelig var distributionen af sundhedspersonale ulige, med flest læger og sygeplejersker per 1000 voksne i Region Hovedstaden og færrest i Region Sjælland og Nordjylland, hvilket afspejler de regionale forskelle i tilgængeligheden af sundhedsressourcer.

Videre forskning og implikationer

Resultaterne fra rapporten peger på adskillige områder for, hvor fremtidig forskning skal udvikles og underbygger desuden behovet for målrettede politiske indgreb for at reducere forskel i tilbud af sundhedsydelser og fordelingen af sundhedspersoner i regionerne. For det første er en dybere forståelse af de sociale determinanter for multisygdom vigtig. Det er tydeligt, at regionale forskelle i uddannelsesniveau og alders- og kønssammensætning påvirker forekomsten af multisygdom. Derfor er det nødvendigt at udforske de specifikke sociale og miljømæssige faktorer, der bidrager til disse mønstre. Yderligere longitudinelle studier vil kunne kaste lys over årsagssammenhænge frem for blot korrelationer.

For det andet indikerer den høje forekomst af multisygdom i visse regioner og blandt befolkningsgrupper med lavere uddannelsesniveau et presserende behov for regionsspecifikke sundhedspolitiske strategier. Disse strategier bør fokusere på evidensbaserede strukturelle forebyggelsesinitiativer med tidlig indsats, specielt i regioner med højere forekomster af multisygdom. Desuden er der behov for at forbedre adgangen til udredning og behandling, hvilket kræver en øget allokering af ressourcer samt en mere hensigtsmæssig organisering af sundhedsydelser i de mest berørte områder.

Endelig åbner rapporten op for en debat om optimering af resourceallokering og personalefordeling inden for sundhedsvæsenet. Med klare regionale forskelle i sundhedspersonalets tilgængelighed er der et tydeligt potentiale for at justere fordelingen af læger og sygeplejersker for at opnå en mere jævn

dækning af sundhedsressourcer mellem de 5 regioner. Dette kræver en kombineret indsats fra både regionale og nationale sundhedsmyndigheder for at sikre, tilstrækkelige ressourcer til at håndtere de forskellige befolkninger i regionerne med varierende sygdomsbelastninger.

Videre forskning bør også inkludere udvikling af interventionsprogrammer, der er skræddersyet til at håndtere kompleksiteten af multisygdom, især blandt ældre og socioøkonomisk udsatte grupper. Disse programmer bør fokusere på integreret sammenhængende behandling, der omfatter både fysiske og psykiske aspekter af sundhed, og understøtter en holistisk tilgang til patientbehandling.

Anerkendelser

Vi vil gerne takke Ove Andersen, forskningschef, Klinisk Forskningsafdeling, Hvidovre Hospital, professor ved Københavns Universitet, for at stille data til rådighed for analyserne, der nu publiceres i rapporten ”Forekomst af multisygdom i den voksne danske befolkning i 2015 - En registerbaseret undersøgelse”.

Referencer

- [1] 'Multimorbidity: Technical Series on Safer Primary Care'. Accessed: Aug. 12, 2020. [Online]. Available: <https://soeg.kb.dk>
- [2] A. Frølich and A. Stockmarr, 'Multisygdom i Danmark. Sygdomsclustre og social ulighed', Videns- og forskningscenter for multisygdom og kronisk sygdom, Slagelsehospital, Region Sjælland, ISBN: 978-87-973129-2-6, 2022.
- [3] A. Frølich, 'Multisygdom og polyfarmaci', *Ugeskr. Læger*, vol. 185, no. 42, p. V205166, Oct. 2023.
- [4] A. Frølich, A. Holm, and J. S. Andersen, 'Organisering af sundhedsvæsenet ved multisygdom', *Ugeskr. Læger*, vol. 185, no. 42, p. V05230341, Oct. 2023.
- [5] H. Birke *et al.*, 'A complex intervention for multimorbidity in primary care: A feasibility study', *J. Comorbidity*, vol. 10, Jan. 2020, doi: 10.1177/2235042X20935312.
- [6] M. L. Schiøtz *et al.*, 'Quality of care for people with multimorbidity – a case series', *BMC Health Serv. Res.*, vol. 17, no. 1, Dec. 2017, doi: 10.1186/s12913-017-2724-z.
- [7] M. L. Schiøtz, D. Høst, and A. Frølich, 'Involving Patients with Multimorbidity in Service Planning: Perspectives on Continuity and Care Coordination', *J. Comorbidity*, vol. 6, no. 2, pp. 95–102, Jan. 2016, doi: 10.15256/joc.2016.6.81.
- [8] C. Bell, C. W. Appel, A. Prior, A. Frølich, A. R. Pedersen, and P. Vedsted, 'The Effect of Coordinating the Outpatient Treatment across Medical Specialities for Patients With Multimorbidity', *Int. J. Integr. Care*, vol. 24, no. 2, pp. 4–4, 2024, doi: 10.5334/ijic.7535.
- [9] C. Bell, A. Prior, C. W. Appel, A. Frølich, A. R. Pedersen, and P. Vedsted, 'Multimorbidity and determinants for initiating outpatient trajectories: A population-based study', *BMC Public Health*, vol. 23, no. 1, pp. 739–739, 2023, doi: 10.1186/s12889-023-15453-w.
- [10] C. Bell, C. W. Appel, A. Frølich, A. Prior, and P. Vedsted, 'Improving Health Care for Patients with Multimorbidity: A Mixed-Methods Study to Explore the Feasibility and Process of Aligning Scheduled Outpatient Appointments through Collaboration between Medical Specialties', *Int. J. Integr. Care*, vol. 22, no. 1, pp. 17–17, 2022, doi: 10.5334/ijic.6013.
- [11] C. U. Eriksen *et al.*, 'Models of care for improving health-related quality of life, mental health, or mortality in persons with multimorbidity: A systematic review of randomized controlled trials', *J. Multimorb. Comorbidity*, vol. 12, Nov. 2022, doi: 10.1177/26335565221134017.
- [12] M. L. Schiøtz, A. Stockmarr, D. Høst, C. Glümer, and A. Frølich, 'Social disparities in the prevalence of multimorbidity – A register-based population study', *BMC Public Health*, vol. 17, no. 1, Dec. 2017, doi: 10.1186/s12889-017-4314-8.
- [13] M. Schmidt, S. A. J. Schmidt, J. L. Sandegaard, V. Ehrenstein, L. Pedersen, and H. T. Sørensen, 'The Danish National Patient Registry: a review of content, data quality, and research potential', *Clin. Epidemiol.*, vol. 7, pp. 449–490, 2015, doi: 10.2147/CLEP.S91125.
- [14] H. W. Kildemoes, H. T. Sørensen, and J. Hallas, 'The Danish National Prescription Registry', *Scand. J. Public Health*, vol. 39, no. 7 Suppl, pp. 38–41, Jul. 2011, doi: 10.1177/1403494810394717.
- [15] J. Sahl Andersen, N. De Fine Olivarius, and A. Krasnik, 'The Danish National Health Service Register', *Scand. J. Public Health*, vol. 39, no. 7_suppl, pp. 34–37, 2011, doi: 10.1177/1403494810394718.
- [16] V. M. Jensen and A. W. Rasmussen, 'Danish education registers', *Scand. J. Public Health*, vol. 39, no. 7_suppl, pp. 91–94, 2011, doi: 10.1177/1403494810394715.
- [17] O. Mors, G. P. Perto, and P. B. Mortensen, 'The Danish Psychiatric Central Research Register', *Scand. J. Public Health*, vol. 39, no. 7_suppl, pp. 54–57, 2011, doi: 10.1177/1403494810395825.

- [18] C. B. Pedersen, 'The Danish Civil Registration System', *Scand. J. Public Health*, vol. 39, no. 7_suppl, pp. 22–25, 2011, doi: 10.1177/1403494810387965.
- [19] K. M. Robinson, C. J. Lau, M. Jeppesen, A. B. Vind, and C. Glümer, *Kroniske sygdomme - hvordan opgøres kroniske sygdomme?* 2011. Accessed: Sep. 16, 2024. [Online]. Available: <https://research.regionh.dk/en/publications/kroniske-sygdomme-hvordan-opg%C3%B8res-kroniske-sygdomme>
- [20] 'Arbejdsstyrken af sundhedsuddannede'. Accessed: Aug. 09, 2024. [Online]. Available: <https://www.esundhed.dk/Emner/Beskaeftigede-i-sundhedsvaesnet/Arbejdsstyrken-af-sundhedsuddannede>
- [21] A. Frølich, N. Ghith, M. Schiøtz, R. Jacobsen, and A. Stockmarr, 'Multimorbidity, healthcare utilization and socioeconomic status: A register-based study in Denmark', *PLOS ONE*, vol. 14, no. 8, p. e0214183, Aug. 2019, doi: 10.1371/journal.pone.0214183.
- [22] A. Gelman and J. Hill, *Data analysis using regression and multilevel/hierarchical models*. in Analytical Methods for Social Research. Cambridge: University Press, 2007.
- [23] 'R: The R Project for Statistical Computing'. Accessed: Aug. 19, 2024. [Online]. Available: <https://www.r-project.org/>

A Appendiks.

Tabel 8: fordeling i studiepopulationen efter køn, antal kroniske sygdomme og region, i antal og procenter (n, %). Multimorbiditet (2+)

Aldersgruppe	Antal kroniske sygdomme						Population
	0	1		2+			
	n	%	n	%	n	%	n (100%)
Nationalt							
Mand	1,265,717	57.2	433,098	19.6	512,764	23.2	2,211,579
Kvinde	1,128,575	49.5	525,359	23.1	624,308	27.4	2,278,242
Total	2,394,292	53.3	958,457	21.3	1,137,072	25.3	4,489,821
Nord							
Mand	129,436	55.4	46,455	19.9	57,909	24.8	233,800
Kvinde	108,791	46.8	54,876	23.6	68,824	29.6	232,491
Total	238,227	51.1	101,331	21.7	126,733	27.2	466,291
Midt							
Mand	284,985	56.9	99,055	19.8	116,713	23.3	500,753
Kvinde	249,918	49.2	117,787	23.2	139,853	27.6	507,558
Total	534,903	53.0	216,842	21.5	256,566	25.4	1,008,311
Syd							
Mand	254,689	53.8	97,433	20.6	121,457	25.6^b	473,579
Kvinde	218,599	45.4	114,369	23.8	148,140	30.8^b	481,108
Total	473,288	49.6	211,802	22.2	269,597	28.2	954,687
Hovedstaden							
Mand	420,599	61.6	125,782	18.4	136,148	19.9^a	682,529
Kvinde	395,479	54.5	158,944	21.9	171,732	23.6^a	726,155
Total	816,078	57.9	284,726	20.2	307,880	21.9	1,408,684
Sjælland							
Mand	176,008	54.8	64,373	20.1	80,537	25.1	320,918
Kvinde	155,788	47.1	79,383	24.0	95,759	28.9	330,930
Total	331,796	50.9	143,756	22.1	176,296	27.0	651,848

^a laveste og ^b højeste værdi på tværs af regioner

Tabel 9: Multimorbiditets (2+) fordeling i studiepopulationen efter uddannelsesniveau, antal kroniske sygdomme og region. Befolkning 2015 og ≥ 18 år. % er efter række.

Uddannelse*	Antal kroniske sygdomme						Population n (100%)
	0	1		2+			
	n	%	n	%	n	%	
Nationalt							
Ingen	268,366	35.1	157,894	20.7	337,901	44.2	764,161
Kort	1,278,313	54.7	511,151	21.9	547,869	23.4	2,337,333
Mellem	448,768	60.7	160,142	21.7	130,732	17.7	739,642
Lang	324,171	61.5	112,363	21.3	90,280	17.1	526,814
Missing	74,674	61.3	16,907	13.9	30,290	24.9	121,871
Total	2,394,292	53.3	958,457	21.3	1,137,072	25.3	4,489,821
Nord							
Ingen	31,021	32.0	20,131	20.8	45,676	47.2	96,828
Kort	137,110	54.7	55,801	22.2	57,948	23.1	250,859
Mellem	39,856	59.3	15,022	22.4	12,313	18.3	67,191
Lang	23,492	59.0	8,674	21.8	7,629	19.2	39,795
Missing	6,748	58.1	1,703	14.7	3,167	27.3	11,618
Total	238,227	51.1	101,331	21.7	126,733	27.2	466,291
Midt							
Ingen	57,881	33.3	35,567	20.5	80,331	46.2	173,779
Kort	296,579	55.2	118,149	22.0	122,392	22.8	537,120
Mellem	102,356	61.2	36,486	21.8	28,468	17.0	167,310
Lang	63,209	59.7	23,385	22.1	19,313	18.2	105,907
Missing	14,878	61.5	3,255	13.5	6,062	25.1	24,195
Total	534,903	53.0	216,842	21.5	256,566	25.4	1,008,311
Syd							
Ingen	58,706	31.7	38,671	20.9	87,653	47.4^b	185,030
Kort	272,722	52.6	117,235	22.6	128,264	24.8^b	518,221
Mellem	84,997	57.0	34,165	22.9	30,044	20.1^b	149,206
Lang	43,554	55.4	18,203	23.1	16,882	21.5^b	78,639
Missing	13,309	56.4	3,528	15.0	6,754	28.6	23,591
Total	473,288	49.6	211,802	22.2	269,597	28.2^b	954,687
Hovedstaden							
Ingen	72,366	40.8	35,777	20.2	69,056	39.0^a	177,199
Kort	379,378	56.5	139,846	20.8	151,736	22.6^a	670,960
Mellem	167,243	63.9	53,036	20.3	41,372	15.8^a	261,651
Lang	164,095	65.7	50,078	20.1	35,488	14.2^a	249,661
Missing	32,996	67.0	5,989	12.2	10,228	20.8^a	49,213
Total	816,078	57.9	284,726	20.2	307,880	21.9^a	1,408,684
Sjælland							
Ingen	48,392	36.8	27,748	21.1	55,185	42.0	131,325
Kort	192,524	53.5	80,120	22.2	87,529	24.3	360,173
Mellem	54,316	57.6	21,433	22.7	18,535	19.7	94,284
Lang	29,821	56.5	12,023	22.8	10,968	20.8	52,812
Missing	6,743	50.9	2432	18.3	4,079	30.8^b	13,254
Total	331,796	50.9	143,756	22.1	176,296	27.0	651,848

*Ingen, ≤ 10 år; Kort, 11 – 14 år; Mellem, 15 – 16 år; Lang, ≥ 17 år.

Tabel 10: Forekomsten af enkeltstående kroniske sygdomme i hele den voksne befolkning og i den multimorbid voksne befolkning. Indbyggertal 2015, 18+

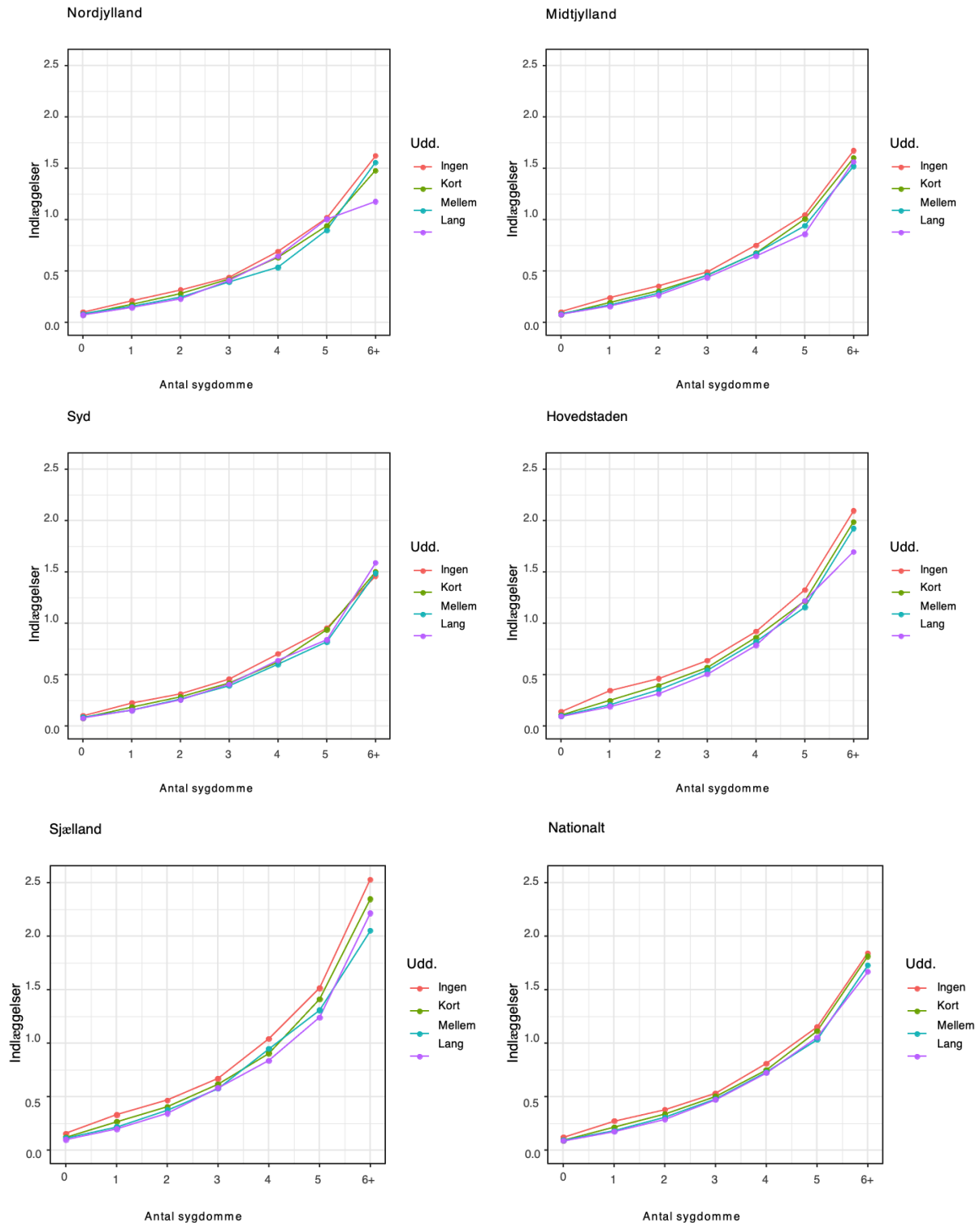
	National voksen population				National multimorbid population				
	Total	Ingen	Lang	Ingen/Lang ¹	Total	Ingen	Lang	Ingen/Lang ¹	Multi/Total ¹
Forhøjet blodtryk	24.20	42.2	16.1	2.6	73.2	79.7	66.2	1.2	3.0
Højt kolesterol	15.20	27.8	9.6	2.9	55.0	59.7	48.9	1.2	3.6
Allergi	12.10	12.2	13.0	0.9	26.3	20.8	35.4	0.6	2.2
Depression	6.60	9.7	4.8	2.0	17.7	17.5	16.6	1.1	2.7
KOL	5.60	10.3	3.9	2.6	18.0	20.8	17.1	1.2	3.2
Diabetes	5.40	10.2	2.8	3.7	19.8	22.3	14.4	1.6	3.7
Hjerte-kar-sygdom	4.80	9.9	2.8	3.5	18.1	21.9	15.2	1.4	3.8
Osteoartrose	4.60	7.5	3.2	2.3	14.1	14.8	13.2	1.1	3.1
Osteoporose	4.60	9.7	3.0	3.2	15.0	19.6	12.9	1.5	3.3
Rygsmærter	4.40	6.0	3.0	2.0	11.6	10.6	10.3	1.0	2.6
Cancer	3.50	5.3	3.2	1.7	10.3	10.3	12.0	0.9	3.0
Apopleksi	2.30	4.4	1.5	3.0	8.4	9.7	7.7	1.3	3.7
Skizofreni	1.70	2.9	0.8	3.7	3.6	3.9	2.5	1.5	2.1
Ledsygdomme	0.85	1.4	0.5	2.7	2.7	3.0	2.2	1.3	3.2
Demens	0.75	2.0	0.4	5.4	2.7	4.2	1.9	2.2	3.6
Angst	0.11	0.2	0.1	2.9	0.2	0.2	0.1	1.2	1.8
Gennemsnit og ratioer									
Antal sygdomme	0.97	1.62	0.69	2.3	2.97	3.19	2.76	1.2	3.1
Indlæggelser	0.24	0.39	0.17	2.3	0.57	0.66	0.46	1.4	2.4
Sengedage	0.87	1.51	0.56	2.7	2.22	2.57	1.79	1.4	2.6
Gennemsnitsalder	49.4	58.6	48.7		66.1	71.7	64.3		

¹ Ratioer beregnet med middelværdier uden afrunding.

Tabel 11: Gennemsnitligt antal kroniske sygdomme efter aldersgruppe. Befolkning 2015 og ≥ 18 år.

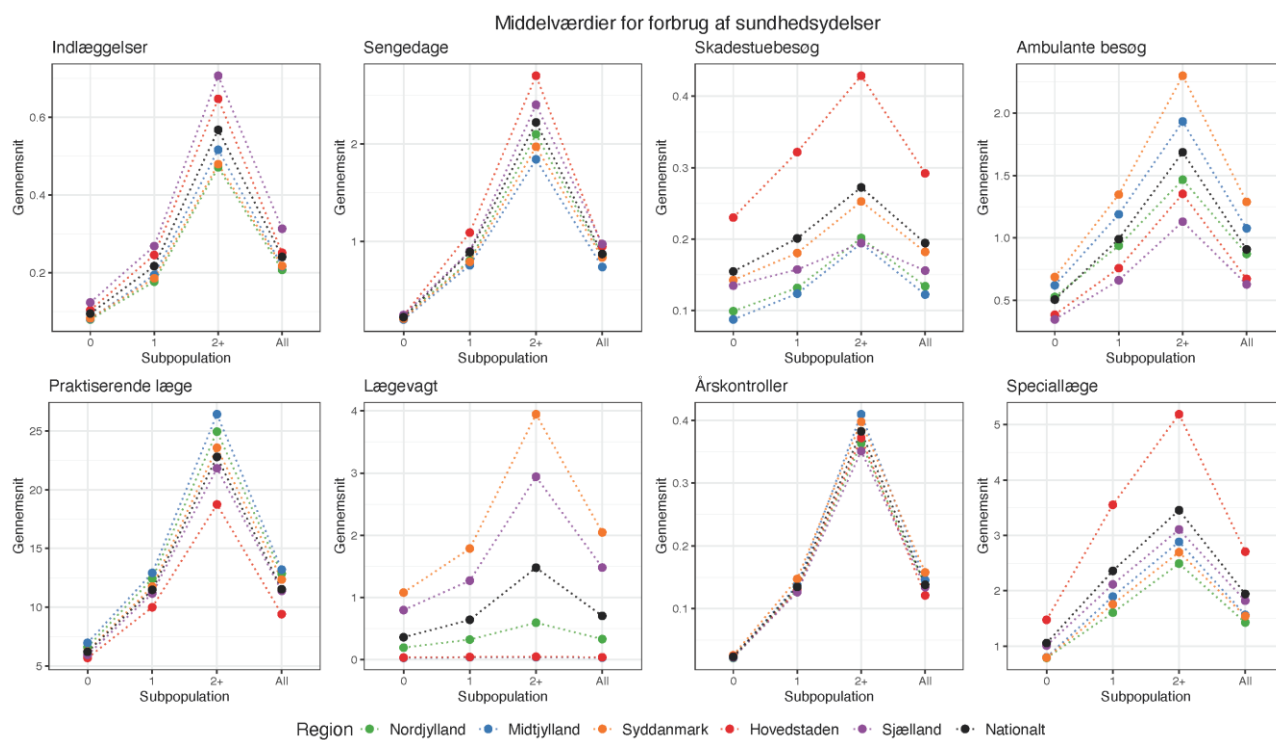
Aldersgruppe	Uddannelsesniveau					Total
	Ingen	Kort	Mellem	Lang	Missing	
18-24	0.20	0.17	0.12	0.09	0.02	0.17
25-44	0.49	0.36	0.28	0.24	0.17	0.33
45-64	1.38	1.01	0.84	0.75	1.16	1.00
65-84	2.35	2.05	1.89	1.74	2.13	2.11
85+	2.80	2.77	2.71	2.52	2.51	2.74
Total	1.62	0.90	0.71	0.69	0.91	0.97

Observerede middelværdier

Figur 9: Forbrug af indlæggelser. Odds ratioerne sammenligner multisyge individer (2+) versus raske (0). Befolkning 2015 og ≥ 18 år.

Figur 10: Middelværdier for forbrug af sundhedsydelser for subpopulationer specificeret af antal kroniske tilstande: 0, 1, 2+ og alle. Befolkning 2015 og ≥ 18 år.